

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2024

LIDICE

LEŽÁKY

OBSAH

Úvodní slovo ředitele	7
Památník Lidice	8
Prezentace	14
Vzdělávání	30
Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice	42
Sbírkové oddělení	48
Výstavní činnost	58
Památník Ležáky	64
In memoriam	78
Správa majetku	86
Hospodaření	94
Organizační struktura	100

ÚVODNÍ SLOVO

Vážení přátelé,

v rukou držíte výroční zprávu Památníku Lidice za rok 2024. Rok, v němž jsme si připomínali již dvaosmdesát dlouhých let, které nás dělí od vyhlazení Lidic a Ležáků německými nacisty. Oba tyto hrůzné válečné zločiny jsme si v červnu 2024 důstojně připomněli pietními akty v místech, kde kdysi stávaly staré Lidice i hrdinná kamenická osada Ležáky. Loňský rok jsme se však rozhodli věnovat i vzpomínce na mimořádnou ženu, akademickou sochařku Marii Uchytilovou, autorku světově proslulého Památníku dětských obětí války, od jejíhož narození uplynulo v lednu 2024 jen těžko uvěřitelných sto let. Kromě toho jsme uspořádali velice úspěšnou mezinárodní konferenci „Spříznění osudem“ věnovanou osudům obcí, které stihl stejný, či podobný osud jako Lidice a Ležáky.

Rok 2024 však pro nás v Památníku Lidice nebyl jen rokem vyplněným prací a přípravou nových projektů, ale také rokem velice smutným. Navždy nás totiž opustili hned dva očití svědkové tragických lidických událostí: paní Jaroslava Skleničková – poslední lidická žena a Eva Kubíková-Bullock, jedno z mála lidických dětí, které přežilo vyhlazení rodné obce. Kromě nich jsme bohužel dali poslední sbohem i panu Antonínu Burdychovi, neúnavnému spolupracovníkovi Památníku Ležáky, jehož rodina byla vyvražděna německými nacisty za poskytnutí úkrytu parašutistovi Jiřímu Potůčkovi z výsadku SILVER A. Odchod všech těchto tří našich přátel je pro nás nesmírně bolestný, neboť jejich pomoc a životní moudrost, s nimiž nás provázeli, jsou nenahraditelné.

V uplynulém roce se nám podařilo uskutečnit již 52. ročník zcela výjimečné Mezinárodní dětské výtvarné výstavy Lidice, které se každoročně účastní tisíce dětí z celého světa. Volba tématu ročníku 2024, jímž byla „KARAVANA“, přispěla k tomu, že se Lidická galerie proměnila v místo, jímž putovaly zástupy cestovatelů a poutníků napříč zeměmi, dějinnými epochami i kulturami. Opravdu jsem nezáviděl náročnou práci naší odborné porotě, která musela posoudit neuvěřitelných 12 946 výtvarných prací od dětí z 81 zemí! Velkou radost máme i z výrazného nárůstu počtu účastníků již 19. ročníku mezinárodní dětské vědomostní soutěže Lidice pro 21. století, do kterého se zapojilo 2 177 dětí ze 123 škol z České republiky i ze zahraničí.

Velké množství mimořádně úspěšných akcí, často již s mnohaletou tradicí, se podařilo uspořádat i v Památníku Ležáky. Kromě toho pokračovaly populární Lidické zimní večery, uspořádali jsme desítky vzdělávacích akcí, kulturních pořadů a koncertů. Výsledky naší celoroční práce jsou shromážděny v této výroční zprávě a my Vás srdečně zveme k jejímu přečtení.

PhDr. Eduard Stehlík, Ph.D., MBA
ředitel Památníku Lidice

PAMÁTNÍK LIDICE

PAMÁTNÍK LIDICE

Památník Lidice je státní příspěvkovou organizací zřízenou Ministerstvem kultury České republiky ke dni 31. prosince 2000 v souladu s usnesením vlády České republiky č. 264 ze dne 15. března 2000 k rehabilitaci památníků bojů za svobodu, nezávislost a demokracii, a to za účelem péče o trvalé uchování vzpomínky na vyhlazení obce Lidice a utrpení jejích občanů, kteří se dne 10. června 1942 stali obětí nacistického násilí, a zachování jména obce Lidice jako celosvětového symbolu obětí válečných zločinů.

Od 1. června 2008 je posláním Památníku Lidice také péče o trvalé uchování vzpomínky na vyhlazení osady Ležáky a utrpení jejích občanů, kteří se dne 24. června 1942 stali obětí nacistického násilí za podporu odbojové činnosti, a péče o zachování jména osady Ležáky jako symbolu českého boje proti nacismu a obětí válečných zločinů.

Předmět činnosti Památníku Lidice vymezuje zřizovací listina č. j. 2/2018, platná od 1. března 2018: www.lidicememorial.cz/fileadmin/user_upload/doku/zrizovaci_listina/zrizovaci_listina_2018.pdf.

Konkrétní strategii činnosti Památníku Lidice upravuje Střednědobá koncepce rozvoje Památníku Lidice z roku 2021: https://www.lidicememorial.cz/fileadmin/user_upload/doku/koncepce_rozvoje/LIDICE-Koncepce-2021-0203-dvoustr.pdf.

ÚVOD

V roce 2024 si Památník Lidice připomínal 100. výročí narození akademické sochařky Marie Uchytlové, autorky Památníku dětských obětí války. Její ikonické sousoší 82 zavražděných lidických dětí, které se nachází na pietním území Památníku Lidice, je uměleckým dílem, jehož význam dalece přesahuje hranice České republiky.

Památník Lidice se v tomto roce rovněž věnoval historii obcí a osad v České republice, které byly v období 2. světové války vypáleny německými nacisty a jejich obyvatelé byli zavražděni. Téma „Spříznění osudem“ se stalo součástí řady vzdělávacích a kulturních aktivit organizovaných Památníkem Lidice pro školy, pedagogy a širokou veřejnost.

Nejvýznamnější pietní akty se tradičně uskutečnily v Lidicích, Ležákách, Pardubicích, Praze a v Kladně. Součástí těchto vzpomínkových akcí byly doprovodné programy zahrnující odborné přednášky, nové krátkodobé výstavy, děkovný koncert a nově koncipované vzdělávací programy.

V dubnu proběhlo slavnostní zahájení nové návštěvnické sezóny v Památníku Ležáky. Součástí doprovodného programu bylo hudební vystoupení dětí z okolních obcí, představení nové putovní výstavy ředitele Památníku Lidice Eduarda Stehlíka a kulturně-společenský pořad „Křeslo pro hosta“, do něhož usedla zpěvačka a herečka Dáša Zázvůrková.

Hlavní návštěvnická sezóna byla v Lidicích zahájena konferencí „Spříznění osudem“ zaměřené na příběhy dalších obcí a osad, které s Lidicemi a Ležáky spojuje podobný tragický osud.

V roce 2024 úspěšně proběhl již 19. ročník online vědomostní soutěže „Lidice pro 21. století“, 52. ročník „Mezinárodní dětské výtvarné výstavy Lidice“ na téma „KARAVANA“, jubilejní 10. ročník soutěžní přehlídky dětských recitátorů „Ležácké veršování“ a mnoho dalších projektů pro děti, pedagogy a širokou veřejnost, které mají v Lidicích a Ležákách dlouhodobou tradici. Profesionálně byla připravena řada edukačních programů, seminářů, přednášek a besed pro široké spektrum cílových skupin návštěvníků z České republiky i ze zahraničí.

Významný rozvoj zaznamenala Lidická sbírka umění, která se postupně dostává do širšího povědomí odborné i laické veřejnosti. Zpřístupněny byly nové originální expozice, zorganizovány komentované prohlídky s kurátory, představeny nové umělecké spolupráce, byly vytvořeny nové putovní výstavy, workshopy k výstavám...

Kompletní činnost Památníku Lidice a jeho hospodaření v roce 2024 blíže popisuje tato výroční zpráva.

NÁVŠTĚVNOST

Návštěvnost Památníku Lidice nebyla v průběhu roku 2024 ovlivněna žádným významným faktorem. Velkou část nemonitorované návštěvnosti tvoří návštěvníci, kteří procházejí pietním územím, ale nenavštíví interiérové expozice. Odhadem lze hovořit o 20–25 tisících návštěvnících ročně.

Nárůst návštěvnosti Lidické galerie je pozitivně ovlivněn přesunem vzdělávacího střediska do kinosálu galerie a rostoucími aktivitami Lidické sbírky umění.

Celková návštěvnost Památníku Lidice v roce 2024

	dospělí	studenti	prohlídky s ředite- lem PL	vzdělávání	zdarma	ostatní (karty, rodiny, senioři)	kultura svatby	celkem se vstu- penkou	Výstavní síně	RD č. 116	celkem
leden	199	620	33	117	56	118	62	1205	926	32	2163
únor	327	625	11	232	54	206	116	1571	1935	96	3602
březen	483	677	62	204	208	308	68	2010	2902	164	5076
duben	501	1182	29	471	132	308	157	2780	4044	356	7180
květen	462	2763	72	642	956	383	0	5278	6255	0	11533
červen	633	2437	0	404	1977	423	86	5960	8069	218	14247
červenec	968	894	58	0	119	626	0	2665	6896	301	9862
srpen	675	744	0	19	63	458	82	2041	6152	181	8374
září	486	935	67	265	238	205	42	2238	3052	228	5518
říjen	482	1752	88	203	384	412	0	3321	5420	314	9055
listopad	487	640	15	233	147	186	109	1817	2586	323	4726
prosinec	122	123	0	150	25	64	103	587	1980	46	2613
celkem	5825	13392	435	2940	4359	3697	825	31473	50217	2259	83949

Celková návštěvnost muzea Památníku Lidice v roce 2024

	dospělí	studenti	prohlídky s ředitelem PL	vzdělávání	zdarma	ostatní (karty, rodi- ny, senioři)	Výstavy Tribuna a In Memoriam	svatby	celkem
leden	182	612	0	0	37	89	926	0	1846
únor	287	570	0	4	25	183	1935	0	3004
březen	459	629	25	0	16	274	2902	0	4305
duben	468	1091	29	2	24	264	4044	0	5922
květen	422	2722	35	33	545	349	6255	0	10361
červen	604	2340	0	0	1689	360	8069	86	13148
červenec	926	880	0	0	26	576	6896	0	9304
srpen	640	728	0	0	23	409	6152	82	8034
září	466	884	67	0	44	183	3052	0	4696
říjen	456	1679	54	0	270	387	5420	0	8266
listopad	468	588	0	0	113	164	2586	0	3919
prosinec	121	123	0	0	21	58	1980	0	2303
celkem	5499	12846	210	39	2833	3296	50217	168	75108

Celková návštěvnost Lidické galerie v roce 2024

	dospělí	studenti	prohlídky s ředitelem PL	vzdělávání, divadelní kroužek	zdarma	ostatní (karty, rodiny, senioři, pro- gramy)	kultura	celkem
leden	17	8	33	117	19	29	62	285
únor	40	55	11	228	29	23	116	502
březen	24	48	37	204	192	34	68	607
duben	33	91	0	469	108	44	157	902
květen	40	41	37	609	411	34	0	1172
červen	29	97	0	404	288	63	0	881
červenec	42	14	58	0	93	50	0	257
srpen	35	16	0	19	40	49	0	159
září	20	51	0	265	194	22	42	594
říjen	26	73	34	203	114	25	0	475
listopad	19	52	15	233	34	22	109	484
prosinec	1	0	0	150	4	6	103	264
celkem	326	546	225	2901	1526	401	657	6582

Celková návštěvnost rodinného domu č. p. 116 v roce 2024

	cizinci dosp.	ČR dosp.	ciz. studenti	ČR studenti	vzdělávání	zdarma	celkem
leden	6	23	0	3	0	0	32
únor	4	76	0	15	1	0	96
březen	19	89	0	56	0	0	164
duben	32	113	82	129	0	0	356
květen	0	0	0	0	0	0	0
červen	13	105	0	100	0	0	218
červenec	20	251	2	28	0	0	301
srpen	11	138	1	31	0	0	181
září	7	96	28	65	32	0	228
říjen	12	156	20	68	58	0	314
listopad	5	92	15	9	202	0	323
prosinec	13	21	0	12	0	0	46
celkem	142	1160	148	516	293	0	2259

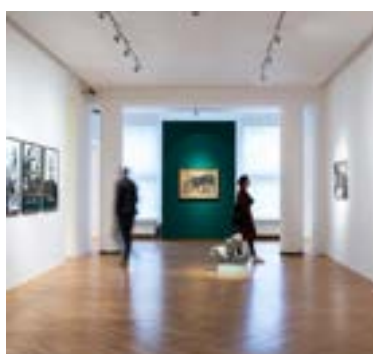
PREZENTACE

PREZENTACE

Památník Lidice je národní paměťová instituce s celostátní působností, která byla zřízena za účelem péče o trvalé uchování vzpomínky na vyhlazení obce Lidice a osady Ležáky a utrpení jejich obyvatel. Pečuje též o zachování odkazu Lidic coby celosvětového symbolu obětí válečných zločinů a zachování jména osady Ležáky jako symbolu českého boje proti nacismu.

Kvalitní prezentace představuje jeden z klíčových úkolů pro zajištění vysoké návštěvnosti Památníku Lidice a jím organizovaných aktivit, které nabízí veřejnosti. Pro návštěvníky jsou zde připraveny nejen stálé muzejní a galerijní expozice a krátkodobé výstavy, ale i kulturně-společenská setkání, tvůrčí workshopy a vzdělávací aktivity pro školy, pedagogy i širokou veřejnost. Tradice, profesionalita a důvěryhodnost organizace představují další významnou hodnotu, která se pozitivně promítá i do oblasti spolupráce s významnými subjekty, fundraisingu i dobrovolnictví.

Bohatá muzejní, galerijní a vzdělávací činnost doplněná o další kulturně-společenské aktivity se výraznou měrou podílí na naplnění jednoho z cílů Památníku Lidice, tedy odborně sloužit veřejnosti jako atraktivní moderní organizace, která vedle historie, umění a vzdělávání reflektuje i dynamiku 21. století. Památník Lidice je prestižní institucí a garantem seriózní akademické diskuse, současně však zůstává atraktivním místem pro návštěvníky z řad laické veřejnosti z České republiky a ze zahraničí. V expozicích i v individuálních projektech jsou intenzivně využívány moderní technologie, virtuální realita a 3D grafika.

WEBOVÉ STRÁNKY SPRÁVOVANÉ PAMÁTNÍKEM LIDICE

Oficiální web Památníku Lidice
www.lidice-memorial.cz

Oficiální web Památníku Ležáky
www.lezaky-memorial.cz

Oficiální web „Mezinárodní dětské výtvarné výstavy Lidice“
www.mdvv-lidice.cz

Oficiální web mezinárodní vědomostní soutěže „Lidice pro 21. století“
www.lidice21.cz

Interaktivní web Památníku Lidice
https://lidice.prostor9.eu/ziva_historie/

Oficiální web celostátní přehlídky dětských pěveckých sborů „Světlo za LIDICE“
www.lidice-sbory.cz

Ve spolupráci se zpravodajským portálem iDNES.cz provozuje Památník Lidice blog, na kterém jsou v nepravidelných intervalech zveřejňovány odborné články, úvahy a komentáře od jeho zaměstnanců a spolupracovníků.

SOCIÁLNÍ SÍŤ PAMÁTNÍKU LIDICE

Příspěvky z oficiálních profilů Památníku Lidice a Památníku Ležáky na sociálních sítích Facebook a Instagram propojují originálním způsobem historickou, uměleckou i sociální rovinu tak, aby zaujaly širší okruh sledujících. V roce 2024 se podařilo významně zvýšit počet sledujících.

Na YouTube profilu Památníku Lidice jsou umístěny veřejně přístupné filmové dokumenty vytvořené Památníkem Lidice, videa ze vzpomínkových a vzdělávacích akcí, záznamy koncertů i mezinárodních konferencí.

OSTATNÍ

Zájemcům o aktuální dění je každý měsíc zasílán na e-mail elektronický newsletter.

Památník Lidice svou činnost rovněž dlouhodobě prezentuje v regionálním měsíčníku „Lidický zpravodaj“.

AUDIOVIZUÁLNÍ TVORBA PAMÁTNÍKU LIDICE

Série minidokumentů „Spříznění osudem“

Série minidokumentů, která byla vytvořena v rámci mezinárodní konference „Spříznění osudem“ organizované Památníkem Lidice ve dnech 9.–10. dubna 2024, seznamuje diváky s tragickými příběhy dalších vypálených obcí a osad v České republice a s příběhem Českého Malína.

Dokumentární film „Ves lidí“

Dokument Jiřího Studničky z roku 2023 získal na přehlídce muzejních filmů MUSAIONfilm Cenu ředitele Muzea Jana Amose Komenského v Uherském Brodě (12. června 2024).

Dokumentární film „Ležáky. Příběh odvahy“

Dokument Eduarda Stehlíka a Jiřího Studničky z roku 2022 mapuje události vedoucí k vyhlazení osady Ležáky a zabývá se konkrétními osudy jejích obyvatel.

Série minidokumentů „Minuta z historie“

Série minidokumentů vznikla k připomenutí 80. výročí heydrichiády. Ve vzájemně provázaných dílech jsou divákům představeny významné historické události 20. století.

Propagační video Památníku Lidice

K dispozici rovněž verze ve znakovém jazyce.

Propagační video Památníku Ležáky

Audiokniha „Lidická vzpomínání“

Za přítomnosti čestných hostů byla 22. října 2024 slavnostně pokřtěna nová audiokniha, která vychází ze stejnojmenné publikace ředitele památníku Eduarda Stehlíka. Své nezaměnitelné hlasy jí propůjčili dlouholetí spolupracovníci Památníku Lidice – Dana Černá, Marie Málková, Jiří Dvořák a syn přeživšího lidického dítěte Václava Zelenky – Michal Zelenka. Audiokniha vznikla díky obětavé práci režiséra lidických projektů Jiřího Studničky, Terezy Maruškové, Martina Dobrovolného a Jany Chourové Plaché z Památníku Lidice.

PREZENTACE PAMÁTNÍKU LIDICE NA DNECH OTEVŘENÝCH DVEŘÍ A VELETRZÍCH

Den otevřených dveří Ministerstva kultury ČR, Nosticův palác v Praze (28. září 2024)

Mezinárodní veletrh cestovního ruchu a regionální turistiky HOLIDAY WORLD & REGION WORLD, PVA EXPO Letňany (15.–17. března 2024)

Veletrh vzdělávání, Dům kultury Kladno (8.–9. října 2024)

AKCE ORGANIZOVANÉ PAMÁTNÍKEM LIDICE V ROCE 2024

LEDEN

Výstava „Slzy všech lidí jsou stejné. Život a dílo akademické sochařky Marie Uchytlové“ (1. ledna–31. května 2024)

Výstava „intimita, oddanost, vášeň“ (1. ledna–10. března 2024)

Nová konstelace výstavy „Remember Lidice 1967–2017“ (1. ledna–10. března 2024)

„51. ročník Mezinárodní výtvarné výstavy Lidice 2023“ (1.–31. ledna 2024)

19. ročník mezinárodní dětské vědomostní soutěže „Lidice pro 21. století“ (8. ledna–22. května 2024)

Setkání pamětníků a jejich potomků „SILVER A v paměti tří generací“ (9. ledna 2024)

„Lidické zimní večery: Křeslo pro Tomáše Šebka“ (17. ledna 2024)

Loutkové představení pro MŠ „O dvanácti měsíčkách“ (29. ledna 2024)

ÚNOR

Online webinář „Příběh obce Lidice“ (12. února 2024)

Komentovaná prohlídka Lidické galerie s kurátorem Lidické sbírky umění (14. února 2024)

„Lidické zimní večery: Křeslo pro Marka Ebena“ (14. února 2024)

Vzdělávací program pro německé studenty pod záštitou Lidice Haus (15. února 2024)

BŘEZEN

„Lidické zimní večery: Křeslo pro Barboru Špotákovou“ (13. března 2024)

Přednáška a komentovaná prohlídka pietního území Památníku Lidice s ředitelem Eduardem Stehlíkem pro německé politiky (19. března 2024)

Vernisáž výstavy „ATELIÉR – Kde se převtělíš v umělce!“ (22. března 2024)

Vernisáž výstavy „Žádný pocit netrvá věčně. Díla na papíře ze solidárních sbírek Skopje a Lidice“ (22. března 2024)

Výstava „ATELIÉR – Kde se převtělíš v umělce!“ (23. března–5. května 2024)

Dlouhodobá expozice Lidické sbírky umění „Oslava života. 2027–1959“ (23. března–31. prosince 2024)

Výstava „Žádný pocit netrvá věčně. Díla na papíře ze solidárních sbírek Skopje a Lidice“ (23. března–22. září 2024)

„Noc s Andersenem“ (23. března 2024)

Divadelní představení „Nádherné úterý“ (24. března 2024)

DUBEN

Zahájení návštěvnické sezóny v Památníku Ležáky (5. dubna 2024)

„Křeslo pro Dášu Zázvůrkovou“, Památník Ležáky (5. dubna 2024)

Výstava „Operace Anthropoid“, Památník Ležáky (5. dubna–13. května 2024)

Tvůrčí workshop k výstavě „ATELIÉR – Kde se převtěliš v umělce!“ (6. dubna 2024)

Mezinárodní konference „Spříznění osudem“ (9.–10. dubna 2024)

Seminář „Inovativní metody ve výuce dějepisu a společenských věd“ (12. dubna 2024)

Přednáška a komentovaná prohlídka pietního území Památníku Lidice s ředitelem Eduardem Stehlíkem pro zdravotní sestry z domova pro válečné veterány „Vlčí mák“ Ústřední vojenské nemocnice v Praze (16. dubna 2024)

„Lidické zimní večery: Křeslo pro Jaroslava Satoranského“ (17. dubna 2024)

„Memoriál Josefa Štulíka“, Památník Ležáky (23. dubna 2024)

„Lidické zimní večery: Křeslo pro Jiřího Pitína“ (24. dubna 2024)

Tvůrčí workshop k výstavě „ATELIÉR – Kde se převtěliš v umělce!“ (27. dubna 2024)

Přednáška a komentovaná prohlídka pietního území Památníku Lidice s ředitelem Eduardem Stehlíkem pro příslušníky 102. průzkumného praporu Prostějov (30. dubna 2024)

KVĚTEN

Vernisáž výstavy „Tvorba pro Ležáky 2024“, Památník Ležáky (15. května 2024)

Výstava „Tvorba pro Ležáky 2024“ Památník Ležáky (16. května–31. října 2024)

Slavnostní vyhlášení výsledků mezinárodní vědomostní soutěže „Lidice pro 21. století“, Brno (22. května 2024)

Vernisáž výstav „Operace Anthropoid“ a „Přijdu hned. Příběh Anny Letenské“ (27. května 2024)

Výstavy „Operace Anthropoid“ a „Přijdu hned. Příběh Anny Letenské“ (28. května–31. prosince 2024)

Slavnostní vyhlášení výsledků „52. ročníku Mezinárodní dětské výtvarné výstavy Lidice 2024“, vernisáž výstavy na téma „KARAVANA“ (30. května 2024)

„52. ročník Mezinárodní dětské výtvarné výstavy Lidice 2024“ (31. května – 31. prosince 2024)

Vyhlášení výsledků výtvarné soutěže „Ležáky – poselství ukryté v květech“, Památník Ležáky (31. května 2024)

Výstava dětských prací „Ležáky – poselství ukryté v květech“, Památník Ležáky (31. května–7. června 2024)

ČERVEN

Webinář pro pedagogy „Lidice ve výuce. O minulosti pro budoucnost“ (4. června 2024)

Seminář Eduarda Stehlíka pro žáky a studenty „Spříznění osudem“, Památník Ležáky (6. června 2024)

„Děkovný koncert Pro Lidice“ (9. června 2024)

Vzpomínková akce „Světla z oken lidických domů“ (9. června 2024)

Vzpomínka na poslední společné tři dny lidických žen a dětí, Gymnázium Kladno (10. června 2024)

Přednáška ředitele Památníku Lidice Eduarda Stehlíka pro studenty Gymnázia Kladno (10. června 2024)

Přednáška a komentovaná prohlídka pietního území Památníku Lidice s ředitelem Eduardem Stehlíkem pro příslušníky 22. základny vrtulníkového letectva Náměšť nad Oslavou (11. června 2024)

Vernisáž výstavy „Zázrakem aneb umělá inteligence vypráví příběhy lidických pamětníků“ na přehlídce muzejních filmů MUSAIONfilm 2024 v Uherském Brodě (11. června 2024)

Pietní vzpomínka k 82. výročí vyhlazení obce Lidice (15. června 2024)

Slavnostní zahájení „Bienále ve věci umění 2024. Dernier Poème“ (15. června 2024)

Uctění lidických obětí v Praze – dům v Dykově ulici č. p. 20, Thomayerova nemocnice, Kobyliská střelnice, Krematorium Strašnice (16. června 2024)

„Bienále ve věci umění 2024. Dernier Poème“ (16. června–29. září 2024)

„Běh míru Kladno – Lidice 2024“ (16. června 2024)

Představení dětského dramatického kroužku při Památníku Lidice „O Červené Karkulce (ale trochu jinak)“ (18. června 2024)

Výstava „Hrdinové. Příběhy odvahy a zrady v obrazech Zdenky Landové“ (20. června–31. října 2024)

„Ležácký memoriál“, Památník Ležáky (21. června 2024)

Pietní vzpomínka k 82. výročí vyhlazení osady Ležáky, Památník Ležáky (23. června 2024)

Vernisáž výstavy „Soulad/Harmony of Contrasts“ (26. června 2024)

Výstava „Soulad/Harmony of Contrasts“ (27. června–29. září 2024)

ČERVENEC

Doprovodný program k výstavě „Soulad/Harmony of Contrasts“ (17. červenec–8. srpna 2024)

Komentovaná prohlídka k výstavě „Soulad/Harmony of Contrasts“ s kurátorkami (31. červenec 2024)

SRPEN

Seminář pro pedagogy "Prožitek potomků narozených přeživším nacistickou perzekuci a represi", ve spolupráci s Památníkem Terezín (7.-8. září 2024)

Příměstský edukační workshop „Strážci černých lesů“ (12.–16. srpna 2024)

Přednáška a komentovaná prohlídka pietního území Památníku Lidice s ředitelem Eduardem Stehlíkem pro příslušníky 71. mechanizovaného praporu Hranice (22. srpna 2024)

Setkání raněných vojáků Armády České republiky, Památník Ležáky (23. srpna 2024)

ZÁŘÍ

Mezinárodní umělecké sympozium „Art and Solidarity. No Feeling Is Final“, ve spolupráci s Národní galerií Praha (21.–22. září 2024)

Výtvarný workshop pro děti – doprovodný program k výstavě „Soulad/Harmony of Contrasts“ (25. září 2024)

Přednáška a komentovaná prohlídka pietního území Památníku Lidice s ředitelem Eduardem Stehlíkem pro příslušníky 41. mechanizovaného praporu Žatec (26. září 2024)

Prezentace Památníku Lidice na Dni otevřených dveří Ministerstva kultury ČR (28. září 2024)

„Den architektury. Proměny Lidické galerie a rodinného domu č. p. 116“ (29. září 2024)

„Lidické zimní večery: komponovaný pořad František z Assisi“ (30. září 2024)

ŘÍJEN

Vernisáž výstavy „Josefina Napravilová“, G-centrum Tábor (3. října 2024)

Komentovaná prohlídka Památníku Lidice s ředitelem Eduardem Stehlíkem (16. října 2024)

Slavnostní křest audioknihy „Lidická vzpomínání“ (22. října 2024)

LISTOPAD

„Ležácké veršování“, Hlinsko (8. listopadu 2024)

„Svatomartinský lampionový průvod ke Dni válečných veteránů“ (11. listopadu 2024)

Pietní akt ke Dni válečných veteránů u obnoveného pomníku lidických občanů padlých v letech 1. světové války (11. listopadu 2024)

Výstava „Nechtěné umění/Unwanted Art“ (13. listopadu–31. prosince 2024)

„Lidické zimní večery: Křeslo pro Zuzanu Peterovou“ (13. listopadu 2024)

Autogramiáda knihy „Jarmila i Camilla. Tři životy ležácké dívky“, Památník Ležáky (13. listopadu 2024)

Seminář pro pedagogy a muzejní edukátory „Expedice do informační džungle“ (15. listopadu 2024)

Rezidenční projekt Lidické sbírky umění „Solidarity Knows No Borders“ (18. listopadu–13. prosince 2024)

„Ležácký zimní podvečer: Křeslo pro Libuši Švormovou“, Památník Ležáky (25. listopadu 2024)

„Lidické zimní večery: Křeslo pro Petra Čtvrtníčka“ (27. listopadu 2024)

PROSINEC

Loutkové představení pro celou rodinu „O dvanácti měsíčkách“ (7. prosince 2024)

Vernisáž výstavy „Tkaní paměti/Weaving Memory“ (10. prosince 2024)

Komentovaná prohlídka výstavy „Nechtěné umění/Unwanted Art“ s kurátorem Lidické sbírky umění (10. prosince 2024)

Vánoční koncert Jitky Zelenkové (11. prosince 2024)

Výstava „Proplétání paměti/Weaving Memory“ (11.–31. prosince 2024)

Vybrané akce jsou podrobněji představeny níže a rovněž v příslušných oddílech Výroční zprávy Památníku Lidice za rok 2024.

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ PIETNÍ AKCE ORGANIZOVANÉ PAMÁTNÍKEM LIDICE

Pietní akt u Gymnázia Kladno (10. června 2024)

Před budovou kladenského gymnázia se uskutečnil pietní akt k uctění památky lidických žen a dětí, které zde před 82 lety strávily poslední společné tři dny před jejich definitivním rozdělením. V pátek 12. června 1942 se tu odehrála jedna z nejotřesnějších scén lidické tragédie – násilné odebírání dětí matkám. Lidické ženy byly následně odvezeny do koncentračního tábora Ravensbrück, děti do koncentračního tábora v Chelmnu.

Vzpomínkové akce se zúčastnily přeživší lidické děti Jiří Pitín a Pavel Horešovský, potomci přeživších lidické tragédie, dcera akademické sochařky Marie Uchytilové Sylvia Klánová, starostka obce Lidice Veronika Kellerová, senátorka Adéla Šípová, místopředseda Poslanecké sněmovny Jan Skopeček, poslanec Vojtěch Munzar, hejtmanka Středočeského kraje Petra Pecková, zástupci Statutárního města Kladna, zástupci spřízněných spolků i studenti Gymnázia Kladno.

Následný pietní akt u sochy Matky akademické sochařky Marie Uchytilové doprovodily svými vystoupeními studentky primy a houslová sólistka Matylda Bláhová. Hlavní projev přednesla Sylvia Klánová, a to v upomínku na 100. výročí narození Marie Uchytilové.

Po skončení pietního aktu uspořádal ředitel Památníku Lidice Eduard Stehlík pro místní studenty přednášku na téma „Omyly a otázky kolem atentátu na Reinharda Heydricha“.

Pietní akt k 82. výročí vyhlazení obce Lidice (15. června 2024)

U společného hrobu zavražděných lidických mužů se konal pietní akt k uctění památky obětí lidické tragédie, od které uplynulo již dvaosmdesát let.

Program pietního dne byl zahájen v ranních hodinách mší svatou, kterou na základech kostela sv. Martina celebraval Dominik kardinál Duka.

Následného kladení květinových darů ke společnému hrobu zavražděných lidických mužů se zúčastnilo na sto delegací za osobní účasti přeživších a jejich potomků, obce Lidice, předsedy Senátu Parlamentu ČR Miloše Vystrčila, místopředsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Jana Skopečka, zástupců ministerstev, České národní banky, velvyslanectví, Armády České republiky, Hasičského záchranného sboru České republiky, krajů, obcí, odborných i paměťových institucí a spolků z České republiky i zahraničí. Modlitbu za oběti lidické tragédie pronesl Dominik kardinál Duka.

Malý pietní akt u Památníku dětských obětí války akademické sochařky Marie Uchytilové doprovodily svým zpěvem i poselstvími děti z Japonské školy v Praze.

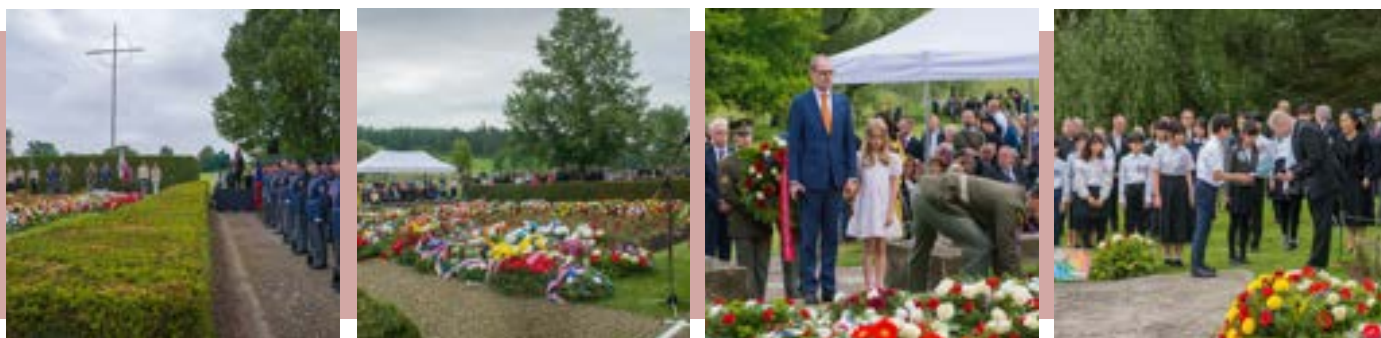
Ředitel Památníku Lidice předal u příležitosti 82. výročí vyhlazení obce Lidice tradiční Pamětní odznak Památníku Lidice, který náleží za vynikající zásluhy dlouholetým spolupracovníkům a zaměstnancům Památníku Lidice.

Na důstojném a profesionálním průběhu pietního aktu se podílely Posádkové velitelství Praha, Ústřední hudba Armády České republiky a aktivní zálohy Krajského vojenského velitelství Praha – Středočeský kraj.

Odpoledne byla v Lidické galerii slavnostně otevřena výstava ukrajinského umělce Nikity Kadana.

Po celý den byl vstup do všech objektů Památníku Lidice zdarma.

Děkujeme všem, kdo společně s námi přišli uctít památku obyvatel Lidic.

Uctění památky lidických obětí v Praze (16. června 2024)

S tragickým příběhem Lidic jsou významně spojena i další čtyři místa v Praze - dům č. p. 20 v Dykové ulici, Thomayerova nemocnice, Kobyliská střelnice a Krematorium Strašnice. V den 82. výročí popravky lidických obyvatel na popravišti v Praze-Kobylisích zde ředitel Památníku Lidice Eduard Stehlík uctil památku lidických mužů, žen i dětí, kteří byli po vyhlazení své obce 10. června 1942 zavražděni německými nacisty.

Ve vile v pražských Vinohradech v Dykové ulici č. p. 20 se nalézaly dva pokoje, v nichž byly drženy a postupně zde porodily těhotné lidické ženy. Jako první zde porodila Anna Kohlíčková, sestra Josefa Horáka, které se již 19. června 1942 narodila dcera Věnceslava. O čtyři dny později, 23. června, přišel na svět syn Karel Marie Hanzlové. V červenci si pro obě ženy přijelo gestapo a odvezlo je do koncentračního tábora v Ravensbrücku. Marii Müllerové se zde narodila 5. září dcera Věra a 25. září Žofii Peškové dcera Marie. I ony byly krátce poté převezeny do Ravensbrücku. Tyto čtyři narozené děti byly v matrikách zapsány pod německými jmény a z Vinohrad předány do nalezince v Karlově, kde kromě Věry Müllerové, kterou se po válce podařilo nalézt, údajně zemřely.

V říjnu 1942 byly do Dykovy ulice převezeny další dvě lidické ženy, u nichž se dodatečně zjistilo, že jsou těhotné. Dceru Annu zde 5. prosince 1942 přivedla na svět Anna Straková a 11. prosince porodila Anna Korecká synka Jaroslava. V únoru 1942 byly obě ženy poslány zpět do Ravensbrücku. Jaroslav Korecký byl po válce nalezen, Anna Straková údajně zemřela 2. března 1943 v Praze.

V areálu bývalých Masarykových domů v Krči (dnes Thomayerova nemocnice) sídlil za války i německý sirotčinec, v němž prožilo bezmála tři roky osm lidických dětí - Veronika Hanfová, Pavel Horešovský, Josef Minařík, Jiří Miler, Libuše Müllerová, Jiří Pitín, Jaroslav Korecký a Věra Müllerová.

Ve večerních hodinách 16. června 1942 bylo na střelnici v Praze-Kobylisích zavražděno dalších šestadvacet obyvatel Lidic. Patnáct příslušníků rodin Horákových a Stříbrných, zatčených v Lidicích již 4. června 1942, a sedm dělníků, kteří byli osudného 10. června 1942 na noční směně. Před popravčí četou stanuli společně s nimi František Pitín, kterému se původně podařilo z Lidic uniknout, Bohumil Pospíšil, který sem byl dopraven z kladenské nemocnice a nedávno patnáctiletí Josef Doležal a Josef Nerad. V době jejich popravky již mělo gestapo v rukou zrádce Karla Čurdu a vědělo tak, že Lidice neměly s atentátem na Heydricha nic dočinění. Popel těchto šestadvaceti popravených obyvatel Lidic je uložen na čestném pohřebišti hrdinů II. odboje v areálu Krematoria Strašnice.

„SILVER A v paměti tří generací“ (9. ledna 2024)

Podrobněji viz oddíl „Památník Ležáky“

Pietní akt k 82. výročí vyhlazení osady Ležáky (23. června 2024)

Podrobněji viz oddíl „Památník Ležáky“

ÚČAST ZÁSTUPCŮ PAMÁTNÍKU LIDICE NA PIETNÍCH VZPOMÍNKÁCH NA OBĚTI 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

Pietní akty k 79. výročí vypálení obcí a osad Vařákovy Paseky, Ploština, Přestavlky, Zákřov (27. dubna 2024)

Pietní akt k 79. výročí vypálení osady Javoříčko (28. dubna 2024)

Pietní akt k uctění památky obětí romského holokaustu v Letech u Písku (12. května 2024)

Terezínská tryzna (19. května 2024)

Pietní akty v Trnové a u Památníku Zámeček (3. června 2024)

Pietní akt k 82. výročí vyhlazení obce Lidice v městské části Praha 4 (10. června 2024)

Pietní akt k 79. výročí vypálení slovenské obce Kaliště (29. června 2024)

Pietní akt k uctění památky romského holokaustu v Hodoníně u Kunštátu (20. srpna 2024)

Oslavy 80. výročí Slovenského národního povstání v Banské Bystrici (28.–29. srpna 2024)

Pietní akt k 80. výročí vypálení slovenské obce Tokajík (22. listopadu 2024)

VÝROČÍ

Dne 17. ledna 2024 jsme si připomněli 100. výročí narození akademické sochařky a medailérky Marie Uchytlové, která strávila více než dvacet let svého života tvorbou unikátního sochařského díla – Památníku dětských obětí války – které je dnes již neodmyslitelnou součástí pietního území v Lidicích.

V roce 2024 připravil Památník Lidice k připomenutí této výjimečné ženy řadu aktivit. Ve výstavní síni In Memoriam byla do 31. května 2024 ke zhlédnutí výstava „Slzy všech lidí jsou stejné“, která je věnovaná jejímu životu a dílu. Pro žáky ZŠ byl vytvořen vzdělávací program „Živé sochy Marie Uchytlové“.

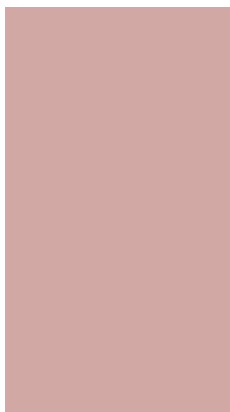
U příležitosti 100. výročí narození Marie Uchytlové rovněž vyhlásil Památník Lidice veřejnou sbírku „Zachraňme hlas minulosti pro budoucnost: Památník dětských obětí války“, která byla zahájena 13. března 2024 na platformě Donio. Na slavném sousoší, které autorka věnovala zavražděným lidickým dětem a všem nevinným dětským obětem válek a ozbrojených konfliktů po celém světě, se bohužel výrazně podepsal čas a povětrnostní podmínky. K zachování tohoto jedinečného díla světového významu je neprodleně nutné zajistit odborný restaurátorský zásah. Uzavření sbírky bylo stanoveno na začátek roku 2025, konkrétní forma restaurátorských prací se bude odvíjet od vybrané celkové částky.

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY V PAMÁTNÍKU LIDICE

1. října 2024 delegace zemského sněmu Saska-Anhaltska

18. října 2024 předseda parlamentu Arménské republiky Alen Simonyan

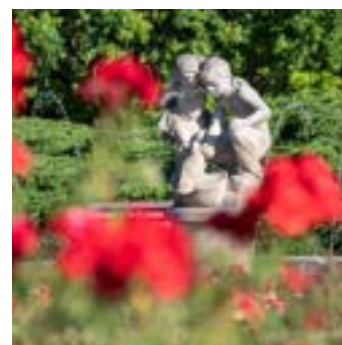
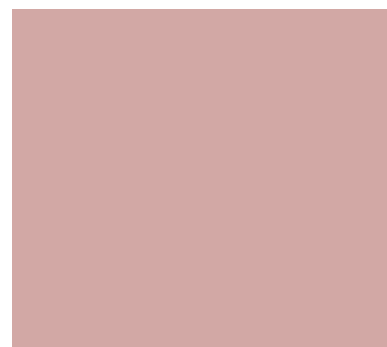

SBÍRKA KE DNI VÁLEČNÝCH VETERÁNŮ

Památník Lidice se ve dnech 29. října–11. listopadu 2024 zapojil do tradiční sbírky Vojenského fondu solidarity organizované u příležitosti Dne válečných veteránů. Mezinárodním symbolem válečných veteránů je vlčí mák. Ve formě odznáčku byl opět připraven jako poděkování pro všechny dárce za jejich dobrovolný příspěvek do sbírkové pokladničky umístěné na recepci muzea Památníku Lidice.

SVATBY V RŮŽOVÉM SADU A V ZAHRADĚ LIDICKÉ GALERIE

Tradice konání svatebních obřadů v Růžovém sadu byla zahájena 9. července 2005, kdy zde byl oddán první pár. Novomanželé mají možnost zasadit růžový keř do „Záhonu novomanželů“ v Růžovém sadu. V roce 2024 byly v Růžovém sadu a v zahradě Lidické galerie uzavřeny čtyři nová manželství, od roku 2005 zde bylo oddáno celkem 454 párů.

VZDĚLÁVÁNÍ

VZDĚLÁVACÍ ODDĚLENÍ PAMÁTNÍKU LIDICE

V roce 2024 mohly být aktivity vzdělávacího oddělení naplno využívány veřejností bez omezení, jako tomu bylo v období před covidovými epidemiologickými opatřeními. Díky velkému zájmu mohla být realizována nejen řada edukačních programů pro školní skupiny, ale také semináře pro pedagogy a řada projektů a soutěží.

Zcela bez omezení a za významné účasti návštěvníků byly realizovány již tradiční projekty – mezinárodní vědomostní soutěž „Lidice pro 21. století“, „Ležácké veršování“, „Noc s Andersenem“, příměstský workshop či „Svatomartinský lampionový průvod ke Dni válečných veteránů“.

Památník Lidice vydal v roce 2024 Sborník z mezinárodní konference Spříznění osudem a Sborník literárních prací 19. ročníku mezinárodní vědomostní soutěže Lidice pro 21. století.

Větší pozornost byla letos věnována propagaci aktivit vzdělávacího oddělení, zejm. na facebookové stránce „Prolidice“, prostřednictvím newsletteru či prezentace v médiích.

PREZENČNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY

V roce 2024 je absolvovaly téměř tři tisícovky žáků.

„Ze života umělce“

Interaktivní program pro MŠ a 1. stupeň ZŠ seznamuje děti s díly vystavenými v Lidické galerii, výstavním prostorem a jeho provozem. Umožňuje dětem nahlédnout do zákulisí uměleckých profesí a zakusit na vlastní kůži, jaké je to být malířem či sochařem. Děti si odnáší vlastnoručně vyrobenou upomínku na vzdělávací program a návštěvu galerie.

„Fantom galerie“

Interaktivní program pro MŠ a 1. stupeň ZŠ založený na fiktivním příběhu o zakletém malíři, který proměňuje děti v umělce a zároveň detektivy – osvobodit zakletého malíře je možné právě jen díky jejich pomoci. Děti se v rámci programu rovněž seznámí s díly vystavenými v Lidické galerii, výstavním prostorem a jejím provozem. Vyzkouší si, jaké je to být umělcem a mít vystavené své dílo v galerii a na závěr si odnáší vlastnoručně vyrobenou upomínku na vzdělávací program a návštěvu galerie.

„Příběh obce Lidice“

Žáci 2. stupně ZŠ a studenti SŠ se na základě digitalizovaných materiálů historické sbírky naučí využívat dobové materiály k interpretaci konkrétního historického období. Navazující skupinové aktivity umožňují účastníkům programu objevovat doplňující informace a zasadit do kontextu historické události. Pro zahraniční zájemce je program připraven v německém a anglickém jazyce.

„Den, kdy se mi změnil život“

Žákům 2. stupně ZŠ a studentům SŠ pomáhá rozšířit historické vědomosti a vytvořit hlubší vztah k probíranému tématu. S využitím metod dramatické výchovy a vstupu do role se účastníci programu seznámí například s osudem lidické dívky a židovského chlapce. Pomáhá tak blíže pochopit příčiny a důsledky 2. světové války, které ovlivnily život obyvatel různých národností a náboženských vyznání.

„Stavíme nové Lidice“

Revidovaný program pro žáky 2. stupně ZŠ a studenty SŠ je situován do autentických prostor rodinného domu č. p. 116, který byl po 2. světové válce postaven pro přeživší lidické ženy a děti. Poznávací i hravou formou seznamuje s osudem Lidic. Při stavbě modelu lidického domu se účastníci programu seznámí s životními příběhy čtyř lidických obyvatel. Výjimečná atmosféra domu s původním vybavením navíc přímo vybízí k pátrání po dobových předmětech.

„Děti, škola a válka“

Z prezentace obsahující dobové fotografie, kvízy a hádanky získají žáci 2. stupně ZŠ a studenti SŠ znalosti z období protektorátu Čechy a Morava a povědomí o vybraných osobnostech této doby. V rámci tematických celků si utvoří bližší představu o běžném životě v protektorátu, který přinášel i různá omezení, zákazy, povinnosti a hrozby. Poznají, jak probíhala školní výuka, jak vypadaly učebny, i které pomůcky nebo knihy byly zakázány a proč. Dozví se, jak dospělí, děti a mládež trávili volný čas i jaké aktivity naopak nebyly povoleny. Několik dobových her (drápky, točení káči, cvrnkání kuliček, skládání vlaštovek nebo přebírání provázků) si účastníci sami vyzkouší v rámci skupinových aktivit. Velká část vzdělávacího programu je věnována osudům lidických a ležáckých dětí, které nacisté vybrali na převýchovu do německých rodin. Studijní materiál využívá metody orální historie – děti například pracují s doslovným přepisem výpovědí lidických a ležáckých dětí.

„Za velbloudy do pouště“

Doprovodný vzdělávací program k „52. ročníku Mezinárodní dětské výtvarné výstavy Lidice 2024“ na téma „KARAVANA“. Co je to karavana, poušť a jaký je v poušti život? Interaktivní program za využití imaginace a pohybových aktivit seznamuje děti s neznámým exotickým prostředím a rozvíjí jejich představivost a kreativitu.

„Kdo je BOB?“

Program pro děti MŠ a žáky 1. stupně ZŠ seznamuje s osobností sira Barnetta Strosse, britského lékaře a poslance, jenž stál u zrodu nových Lidic. Rozvíjí představivost, skupinovou práci a kreativitu. Po absolvování programu si děti odnáší domů vlastní tematické výrobky. Součástí programu, který probíhá v prostorách Lidické sbírky umění, je rovněž prohlídka expozice původního rodinného domu č. p. 116 v nových Lidicích.

„Lidice – Procházka starou vesnicí“

Interaktivní vzdělávací program, který s pomocí ilustrovaného průvodce seznamuje žáky a studenty s historií starých Lidic, probíhá v pietním areálu Památníku Lidice – tedy přímo na území bývalé obce zničené německými nacisty 10. června 1942. V rámci programu hledají děti místa, kde stály domy původních obyvatel. Během svého pátrání se dozví, kdo ve staveních žil a hospodařil a postupně získávají indicie k rozluštění závěrečné křížovky. Program hravou formou podporuje orientaci v prostoru, představivost i týmovou spolupráci.

„Živé sochy Marie Uchytlové“

V programu se žáci a studenti seznámí s Památníkem dětských obětí války od akademické sochařky Marie Uchytlové – unikátním bronzovým sousoším 82 lidických dětí zavražděných v plynových autech v Chelmně. Na pozadí dramatických událostí, které se v Lidicích za 2. světové války odehrály, je účastníkům programu představen životní příběh umělkyně a jejího dnes již ikonického díla, které nemá ve světě obdoby. Děti se dozví mnoho zajímavých informací o dramatickém vzniku sousoší i o další tvorbě Marie Uchytlové, která byla mimo jiné autorkou česko-slovenské jednokorunové mince.

Badatelský program „Lidice 80“

Vzdělávací program pro starší žáky a studenty, který byl vytvořen k 80. výročí lidické tragédie, je postaven na řešení badatelských otázek s využitím digitálních technologií. Děti pracují s audiovizuálními zdroji z digitálního archivu i tištěnými texty a učí se základy kritiky pramenů. V rámci programu získají ucelený přehled o událostech spojených s lidickou tragédií.

PRACOVNÍ LISTY

Pracovní listy nabízíme pro rozšíření výuky dějepisu, občanské výchovy a dalších humanitních či uměleckých předmětů vyučovaných na ZŠ a SŠ.

ONLINE KURZY A WEBINÁŘE

Vybrané vzdělávací programy byly přepracovány do online podoby a jsou tak k dispozici ve formě online vzdělávacích kurzů a webinářů. Online vzdělávací kurz je e-learningovou platformou umožňující individuální studium. Webináře jsou vedené lektorkami a probíhají ve smluvený čas, nejčastěji prostřednictvím aplikace MS Teams, kterou běžně využívá většina školských zařízení.

Všechny online vzdělávací kurzy jsou nabízeny v české, německé a anglické verzi. V těchto jazykových variantách je také nabízen webinář Příběh obce Lidice.

„Příběh obce Lidice“

Prezentace webináře je stejně jako u online vzdělávacího kurzu postavena na dobových fotografiích, které jsou součástí historické sbírky Památníku Lidice, a jež jsou chronologicky zařazeny do třech tematických bloků. Účastníci webináře se v rámci doplňujícího výkladu lektorek dozví, jak vypadaly staré Lidice, kdo byli jejich obyvatelé, jaká byla jejich povolání i jaké měli zájmy. Seznámí se s tragickým osudem Lidic, okolnostmi této hrůzné události i s příběhem zrodu nových Lidic. Webinář je prokládán tematickými kvízy a uzavírá ho skupinová diskuse. U online kurzu jsou jednotlivé tematické bloky rovněž prokládány kvízy.

„Protektorát Čechy a Morava“

Účastníky webináře lektorky seznámí s historickými souvislostmi vzniku protektorátu Čechy a Morava a s jeho čelními politickými představiteli. Hry a kvízy, kterými je prezentace prokládána, podporují osobní interakci s lektorkami. Obsah webináře kladě důraz na běžný život v protektorátu ovlivněný restrikcemi, vyhláškami a všudypřítomným strachem. Účastníci se dozví i řadu zajímavých detailních informací a doplňující závěrečná aktivita hrou formou přiblíží základní pojmy vztahující se k tomuto temnému období našich dějin. U online vzdělávacího kurzu se nabyté znalosti ověřují prostřednictvím testů uprostřed a na konci kurzu.

„Děti, škola a válka“

Účastníky webináře lektorky nejprve seznámí s tématem protektorátního školství a volnočasových aktivit. Srozumitelným způsobem vysvětlí, k jakým změnám docházelo ve třídách, jaké se používaly školní pomůcky i jakou roli měla swingová hudba a tramping v životě tehdejších mladých lidí. Získané poznatky se ověřují v rámci doprovodného kvízu. Závěrečná část webináře je věnována tématu převýchovy v německých rodinách. Prostřednictvím osobních medailonků a autentických výpovědí přeživších lidických dětí, které jsou vzácnou součástí filmového fondu Památníku Lidice, se účastníci webináře seznámí s jejich dramatickým osudem. U online vzdělávacího kurzu se nabyté znalosti ověřují prostřednictvím testů uprostřed a na konci kurzu.

„Příběh osady Ležáky“

Lektorky pro výklad historie a tragického osudu Ležáků používají vizualizovanou prezentaci, která je chronologicky rozdělena do tří celků. Stejně jako u online kurzu se žáci dozvídají, čím se místní obyvatelé živilí nebo kam chodily ležácké děti do školy. V druhé části se dozvídají o odbojových aktivitách v Ležákách, skupině SILVER A, vysílače Libuši i ležácké tragédii, která se zde odehrála 24. června 1942. Třetí část přibližuje poválečný vývoj Ležáků. Účastníci kurzu mají možnost ověřit si nabyté poznatky v doprovodných kvízech a poslechnout si vzpomínky Jarmily a Marie Štulíkových – jediných přeživších z Ležáků. Doplnující závěrečná aktivita umožňuje aktivní formou nahlédnout do činností dalších odbojových skupin, které na území protektorátu působily. V online kurzu je každá z etap zakončena kvízem, který ověřuje získané poznatky.

SEMINÁŘE PRO PEDAGOGY

Vedle programů pro děti a mládež byly rovněž zorganizovány semináře pro pedagogy:

„Inovativní metody ve výuce dějepisu a společenských věd“

12. dubna 2024

Jednodenní seminář Mgr. Martiny Kantové má podobu workshopu, který kombinuje přednášky vztahující se k metodice a praktické dílny, ve kterých si učitelé jednotlivé metody výuky sami vyzkouší. Využívána je individuální i skupinová výuka a diskuse. Učitelé by po jeho absolvování měli být schopni rozlišit výukové metody vycházející z konstruktivistického pojetí, znát jejich průběh a efektivní dopad při získávání a osvojování poznatků u žáků. Měli by umět zanalyzovat, která z metod bude vyhovující pro výuku daného tématu z vícero hledisek (časového, prostorového, obsahového, apod.) a konkrétní metodu aplikovat ve svých hodinách.

„Prožitek potomků narozených přeživším nacistickou perzekuci a represi“

7.–8. září 2024

Seminář připravený ve spolupráci s Památníkem Terezín, Židovským muzeem v Praze, Nadačním fondem obětí holocaustu a Českým osvětelským výborem byl věnován problematice pedagogického využití tzv. druhé generace zasažené nacismem ve výuce o zločinech nacistického režimu a holocaustu. Traumaty způsobenými pronásledováním, vězněním a ztrátou nejbližších osob nebyli negativně zasaženi pouze přeživší, ale v důsledku transgeneračního přenosu i jejich děti. Účastníci semináře byli seznámeni s metodikou pedagogické práce v rámci této problematiky a setkali se s pamětníky narozenými po 2. světové válce v přeživších rodinách z Lidic a rodinách zasažených holokaustem.

DRAMATICKÝ KROUŽEK

V roce 2024 probíhal dramatický kroužek, který má v Památníku Lidice dlouholetou tradici. Dramatické dílny s názvem „Dramatický kroužek při Památníku Lidice“ vedla zkušená lektorka Ilona Novotná, zakladatelka divadelního souboru Divadýlko z PYTLÍČKU. Kroužek je určen pro děti ve věku 9–15 let.

PUTOVNÍ VÝSTAVY

V letošním roce se vzdělávací oddělení Památníku Lidice zaměřilo také na zápůjčky putovních výstav do škol, kde s nimi žáci dále pracují. Zájem je zejména o výstavy, které tematicky přibližují nejen příběh Lidic, ale i celé období 2. světové války. Putovní výstavy jsou školám půjčovány bezplatně. K vybraným putovním výstavám byly vytvořeny pracovní listy, s kterými mohou pedagogové se svými žáky při zapůjčení výstavy pracovat nejen při výuce dějepisu.

VZDĚLÁVACÍ, KULTURNÍ A VOLNOČASOVÉ AKCE

LEDEN

Zahájení 19. ročníku mezinárodní vědomostní soutěže „Lidice pro 21. století“

Divadelní představení pro děti z MŠ Lidice „O dvanácti měsíčkách“ (29. ledna 2024)

ÚNOR

Online webinar s lektorkami vzdělávacího oddělení Památníku Lidice (12. února 2024)

Vzdělávací program pro německé studenty pod záštitou Lidice Haus (15. února 2024)

BŘEZEN

Zahájení výstavy „ATELIÉR – Kde se převtělíš v umělce!“ (22. března 2024)

Večerní program pro děti v rámci mezinárodní akce „Noc s Andersenem“ (22. března 2024)

Divadelní představení „Nádherné úterý“ (24. března 2024)

DUBEN

Tvůrčí workshop k výstavě „ATELIÉR – Kde se převtělíš v umělce!“ (6. dubna 2024)

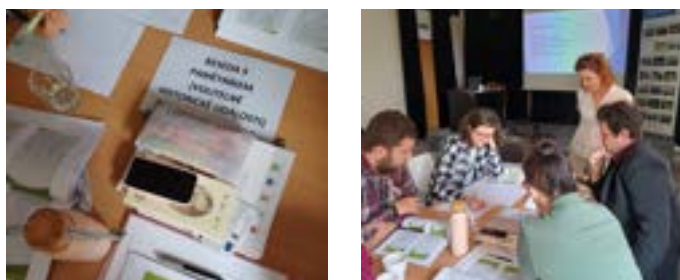
Mezinárodní konference „Spříznění osudem“ (9.–10. dubna 2024)

Památník Lidice uspořádal dvoudenní odborné setkání věnované osudům německými nacisty vypálených obcí na území protektorátu Čechy a Morava, Slovenska, Polska a Ukrajiny. Konference rovněž připomněla příběhy hrdinů a obětí těchto tragických událostí. K dalším tématům patřil např. přenos traumatu mezi generacemi i umění jako prostředek

mezikulturního dialogu, vzájemné podpory a solidarity v časech krize. Konference určená pro odbornou i širokou veřejnost se konala za účasti českých, slovenských a polských přednášejících. Pozvání na konferenci přijali zástupci Velvyslanectví Ukrajiny v Praze – 1. tajemník pro humanitární spolupráci Andrii Korol a 1. tajemník Oleksandr Orlyk. S radostí jsme mezi námi přivítali také přeživší lidické dítě Jiřího Pitína a dceru akademické sochařky Marie Uchytlové, autorky Památníku dětských obětí války, Sylvii Klánovou. Všechny příspěvky z konference byly vysílány online na YouTube kanálu Památníku Lidice.

Seminář pro pedagogy „Inovativní metody ve výuce dějepisu a společenských věd“ (12. dubna 2024)

Tvůrčí workshop k výstavě „ATELIÉR – Kde se převtělíš v umělce!“ (27. dubna 2024)

KVĚTEN

Slavnostní vyhlášení výsledků 19. ročníku mezinárodní vědomostní soutěže „Lidice pro 21. století“ (22. května 2024)

Soutěž je určena dětem a mládeži z celého světa ve věku 10–19 let. Jejím cílem je přispět k uchování památky občanů středočeské obce Lidice zavražděných německými nacisty v roce 1942 a k prohlubování znalostí nejmladší generace o historických událostech vztahujících se ke 2. světové válce a k totalitním režimům 20. století. Soutěž je vyhlašována ve spolupráci s Ústavem pro studium totalitních režimů a Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy. Záštitu nad soutěží převzal ministr kultury ČR Martin Baxa, ministryně obrany ČR Jana Černochová a ministr školství, mládeže a tělovýchovy ČR Mikuláš Bek.

Letošního ročníku soutěže se zúčastnilo 2 177 žáků ze 123 škol z České republiky, Slovenska a Polska. Slavnostní vyhlášení vítězů proběhlo v brněnském Besedním domě a moderování se ujal český divadelní a filmový herec Michal Zelenka. Slavnostní vyhlášení zahájily fanfáry a úvodní slovo pronesl ředitel Památníku Lidice Eduard Stehlík. Vítězové soutěže obdrželi věcné ceny, které do soutěže věnovali sponzoři, např. sklárna Pačinek Glass z Kunratic u Cvikova. Oceněné literární práce přečetli přední čeští herci – Máša Málková, Dana Černá a Vilém Udatný, z porotou nejlépe ohodnocených literárních prací byl následně vydán sborník. Na téměř dvě stovky hostů rovněž čekal bohatý doprovodný kulturní program. Po slavnostním vyhlášení výsledků soutěže mohli žáci absolvovat některý z doprovodných programů na Špilberku, v Arnoldově vile a v Bunkru 10-Z.

ČERVEN

Přednáška lektorky vzdělávacího oddělení Památníku Lidice o lidické tragédii v rámci vzpomínkového dne v městské části Prahy 4 (10. června 2024)

Divadelní představení dramatického kroužku při Památníku Lidice „O Červené Karkulce (ale trochu jinak)“ (18. června 2024)

SRPEN

Príměstský edukační workshop „Strážci černých lesů“ (12.–16. srpna 2024)

Kreslené příběhy Rychlých šípů Jaroslava Foglara původně vycházely v časopise Mladý hlasatel. Na podzim 1939 vznikl jeho čtenářský klub i v Lidicích, jenž dostal název „Strážci černých lesů“. Časopis si chlapci kupovali v trafice válečného invalidy Augustina Pospíšila, která se nacházela před lidickým kostelem sv. Martina. Dne 10. června 1942 stanuli starší lidičtí chlapci po boku svých tatínků a dědečků před popravčí četou v zahradě Horákova statku, mladší byli zavražděni v plynovém autu v Chelmně nad Nerrem. Jedno z mála dochovaných svědectví z Lodže o posledních dnech života lidických dětí hovoří o tom, že se nejstarší hoši z celé více než osmdesátičlenné skupiny chovali nesmírně statečně. Chránili ostatní a pomáhali jim. Bezsporně mezi nimi tehdy byli i „Strážci černých lesů“, členové dávno zapomenutého čtenářského klubu Mladého hlasatele.

Právě na počest a vzpomínku na mladé lidické čtenáře byl workshop organizovaný vzdělávacím oddělením Památníku Lidice pojmenován „Strážci černých lesů“. Děti se zde dozvěděly, kdo byli skuteční „Strážci černých lesů“, co měli společného s Lidicemi, Jaroslavem Foglarem a Rychlými šípy. Seznámily se s jeho knihami, kreslenými seriály i zásadami skautingu. Učily se fungovat v týmu, poznávat rostliny i zvířata a vyzkoušely si i zásady poskytnutí první pomoci. A samozřejmě nechyběla spousta her, soutěží a výtvarného tvoření.

Děkujeme Skautské nadaci Jaroslava Foglara, skautům ze střediska Stráž Lidic Buštěhrad, buštěhradským hasičům a studentkám Kurátorských studií Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem za spolupráci a podporu tohoto krásného projektu z dílny vzdělávacího oddělení Památníku Lidice.

ZÁŘÍ

9. ročník spanilé jízdy veteránů „Lidický okruh“ (14. září 2024)

Kompletně organizačně zajištěná akce byla v důsledku celorepublikových nepříznivých meteorologických předpovědí bohužel bez náhrady zrušena.

Vzdělávací program „Za velbloudy do pouště“ (30. září 2024)

ŘÍJEN

Prezentace činnosti vzdělávacího oddělení Památníku Lidice na Veletrhu vzdělávání v Kulturním domě Kladno (8.–9. října 2024)

Nový vzdělávací program pro děti z MŠ a 1. stupeň ZŠ „Kdo je BOB?“

LISTOPAD

10. ročník celostátní recitační přehlídky pro děti a mládež „Ležácké veršování“ – viz Památník Ležáky

Svatomartinský lampionový průvod ke Dni válečných veteránů (11. listopadu 2024)

Památník Lidice připravil ve spolupráci s Mateřským centrem Lidičky a Obcí Lidice tradiční průvod spojený s tematickou výtvarnou dílnou pro děti, sousedským setkáním a pietní vzpomínkou na lidické obyvatele padlé v 1. světové válce, oběti 2. světové války a všechny válečné veterány.

Seminář pro pedagogy s lektorkou Klárou Smolíkovou „Expedice do informační džungle“ (15. listopadu 2024)

PROSINEC

Loutkové divadelní představení „O dvanácti měsíčkách“ (7. prosince 2024)

STUDIJNÍ POBYTY, SEMINÁŘE

Zaměstnankyně vzdělávacího oddělení Památníku Lidice se během roku 2024 zúčastnily těchto vzdělávacích aktivit:

Studijní pobyt "Democratic education" organizovaný Centrem demokratického vzdělávání ve spolupráci s University of Agder a ARKIVET freds-og menneskerettighetscenter

Seminář „Muzeum školy – škola muzeu?“ v Památníku ticha v Praze-Bubnech

DOBROVOLNÍCI V PAMÁTNÍKU LIDICE

Památník Lidice dlouhodobě spolupracuje s organizací ASF (Aktion Sühnezeichen Friedendienste), kterou v České republice zastupuje spolek Servitus, z.s.

Díky této organizaci mohou dobrovolníci ve věku 19–30 let působit v různých institucích, kde se podílejí na předem domluvených aktivitách, a to jednak pod dohledem patrona organizace ASF/Servitus, tak s pomocí koordinátora, který má dobrovolníka v dané instituci na starosti.

Dobrovolníci působí v českých, nejčastěji paměťových institucích vždy od září do srpna. V roce 2024 působila až do června v Památníku Lidice jako dobrovolník Carolin Walter. Vypomáhala nejen s provázením návštěvníků v německém a anglickém jazyce, ale také s překlady, kolorováním či grafickou úpravou fotografií využívaných pro vzdělávací a propagační účely. V polovině září Carolin vystřídala dobrovolnice Johana Löffler, která rovněž provází návštěvníky památníku v anglickém a německém jazyce, lektoruje vzdělávací programy a pomáhá s úpravou fotografií historické sbírky.

MEZINÁRODNÍ DĚTSKÁ VÝTVARNÁ VÝSTAVA LIDICE

52. MEZINÁRODNÍ DĚTSKÁ VÝTVARNÁ VÝSTAVA LIDICE 2024

30. KVĚTNA 2024 – 2. ÚNORA 2025

STATISTIKA ROČNÍKU

Téma: „KARAVANA“

Počet zaslaných příspěvků celkem: 12 946

Počet zúčastněných / oceněných zemí: 81 / 63

Počet zúčastněných / oceněných organizací a jednotlivců: 1 233 / 361

Počet oceněných děl: 1 282

Počet udělených ocenění: 1 343

Porotou udělená ocenění zahrnovala i 175 medailí (122 individuálních, 4 za kolektivní práce dětí a 49 školám za kolektive prací) a 1 168 čestných uznání pro 1 282 exponátů.

Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice (dále jen „MDVV Lidice“), která byla založena roku 1967, se v roce 2024 konala již po dvaapadesáté. Z původně národní přehlídky dětského výtvarného projevu se stala jednou z největších světových výstav dětské tvorby, které se každoročně účastní tisíce dětí. Už od svého vzniku je věnována památce dětí ze středočeské obce Lidice, jež byly v roce 1942 zavražděny německými nacisty. Tento odkaz s sebou nese nejen tichou připomínku nevinných dětských obětí, ale prostřednictvím dětských výtvarných děl také poselství o naději na svět bez válek a utrpení.

Výstava každý rok představuje unikátní téma, jenž volí Památník Lidice ve spolupráci s Českou komisí pro UNESCO. Pro 52. ročník bylo zvoleno téma „KARAVANA“, rozšířené o podtémata „POŠTA“ a „KOMUNIKACE“. Rok 2024 totiž OSN vyhlásila Mezinárodním rokem velbloudovitých zvířat a 150 let od svého založení oslavila Světová poštovní unie. Ve výstavě se tak propojily náměty pouště, pošty, komunikace a přepravy lidí a zboží na velké vzdálenosti.

Porota 52. MDVV Lidice 2024 sestávala z dvaadvaceti odborníků – výtvarníků a pedagogů s dlouholetými zkušenostmi s vedením dětí ve výtvarné tvorbě. Její zasedání proběhlo v Lidické galerii ve dvou kolech v termínu 14.–16. března a 21.–23. března 2024.

PŘEDÁVÁNÍ OCENĚNÍ

Ve čtvrtek 30. května 2024 se na zahradě Lidické galerie uskutečnilo slavnostní předání nejvyšších ocenění 52. ročníku MDVV Lidice 2024, medailí „Lidická růže“ a Cen poroty. Slavnostní ceremoniál dopoledne zahájil žesťový soubor ze ZUŠ Marie Podvalové v Praze 9 fanfárou Bedřicha Smetany. Účastníky akce na pódiu osobně přivítal ředitel Památníku Lidice Eduard Stehlík, který na úvod připomněl mírové poselství MDVV Lidice – přání všech dětí žít ve světě bez válek. Pamětní odznak Památníku Lidice z jeho rukou převzala dlouholetá členka odborné poroty MDVV Lidice PhDr. Alena Zupková, pedagožka ZUŠ Háj ve Slezsku.

K získaným oceněním pogrataloval mladým tvůrcům prostřednictvím video zpravice ministr pro evropské záležitosti ČR Martin Dvořák. Akce se osobně zúčastnili zástupci institucí, které výstavě každoročně udělují záštitu – jmenovitě první náměstek ministra zahraničí ČR Mgr. Jiří Kozák a státní tajemník Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR PhDr. Ondřej Andrys, MAE, MBA, MPA. Za Ministerstvo kultury ČR, jež je zřizovatelem Památníku Lidice, předával ceny PhDr. Pavel Hynčica, Ph.D. z odboru muzeí a galerií. Českou komisi pro UNESCO reprezentovala místopředsedkyně RNDr. Jana Dlouhá, Ph.D. a Česká centra Mgr. Hana Pištorová z oddělení kulturní diplomacie. Ceny mladým výtvarníkům předávala rovněž předsedkyně odborné poroty Mgr. Ivana Junková.

Naše pozvání přijali a svou návštěvou nás poctili přeživší lidické děti Pavel Horešovský a Jiří Pitín a dcera akademické sochařky Marie Uchytlové Sylvia Klánová. Mezi čestnými hosty byla též řada zahraničních diplomatů. Ceremoniálu přihlížela velvyslankyně Ghany J. E. Doris Adzo Denyo Brese, velvyslankyně Pákistánu J. E. Ayesha Ali, velvyslankyně Kosova J. E. Albesjana Iberhysaj Kapitaj, velvyslanec Kazachstánu J. E. Bakyt Dyussenbayev a velvyslanec Thajského království J. E. Suwat Kaewsook. V publiku zasedli také členové diplomatických sborů z Alžírsko, Arménie, Kuby, Mexika a Ukrajiny.

První část ceremoniálu byla věnována medailistům z České republiky. Oceněné děti obdržely medaili, diplom, reprodukci své oceněné práce a dary od Památníku Lidice a jeho partnerů.

Slavnostního programu se zúčastnilo 43 z celkem 62 českých individuálních medailistů, kteří získali ocenění v pěti kategoriích (základní školy, základní umělecké školy, domy dětí a mládeže a výtvarné kroužky, gymnázia a střední školy a individuální účastníci) a rovněž 2 medailisté ze Slovenska a Bulharska.

Druhá část ceremoniálu patřila Cenám poroty – nejvyššímu ocenění udělovanému české a zahraniční škole. **Cenu poroty pro Českou republiku získala Základní umělecká škola Ostrava-Poruba** za originální a velice působivý soubor prací. Skleněnou paletu od uměleckého skláře Jiřího Pačinka převzala pedagožka Taťána Jiříková za doprovodu oceněné medailistky. **Cenu poroty pro zahraniční školu získala Soukromá základní umělecká škola Gagarinova z Trenčína**, a společně ji převzaly zakladatelka školy Mgr. Terézia Berecová zřizovatelka Jana Michaličková a oceněná medailistka.

V závěru ceremoniálu vyhlásila kurátorka MDVV Lidice Veronika Trubačová téma nadcházejícího 53. ročníku MDVV Lidice 2025, kterým je „HRA“ s podtitulem „Hrou k poznávání světa“.

Předání cen zahraničním účastníkům, kteří v roce 2024 získali dohromady 69 medailí, zabezpečují zastupitelské úřady České republiky v zahraničí a Česká centra v příslušných zemích.

Pro účastníky akce byl na zahradě Lidické galerie již tradičně připraven bohatý doprovodný program vycházející z tématu výstavy, který zabezpečily následující subjekty:

Středisko volného času Labyrint Kladno, Sociálně terapeutické dílny Zahrada Kladno, Záchraná stanice AVES a společnosti Fotofox a Rosa Mšec.

Mnozí návštěvníci zároveň využili tento den k prohlídce expozic a pietního území Památníku Lidice.

Vlastní výstavu vzešlou z oceněných prací slavnostně zahájil ředitel Památníku Lidice Eduard Stehlík, společně se Syviou Klánovou, Jiřím Pitínem a kurátorkou výstavy Veronikou Trubačovou.

Děkujeme všem partnerům a sponzorům za profesionální spolupráci a podporu. Hodnotné dary pro oceněné věnovaly tyto subjekty:

Středočeský kraj, Národní památkový ústav, Národní galerie Praha, Vysoká škola chemicko-technologická v Praze a Fakulta chemicko-technologická Univerzity Pardubice. Skleněné palety pro školy, které získaly Cenu poroty, jsou dílem uměleckého skláře Jiřího Pačinka. Reprodukce prací medailistů připravila firma Atlas Advertising ve spolupráci s firmami IGEPA a HSW Signall. Finančním darem podpořila 52. ročník MDVV Lidice 2024 společnost Energie – nemovitostní a.s.

Poděkování dále patří Českému hostingu, společností San Service a JCDecaux a všem autorům doprovodných programů uvedených výše. Žákům ze ZUŠ Marie Podvalové v Praze a panu Miroslavu Laštovkovi děkujeme za krásná hudební vystoupení.

PŘEDÁVÁNÍ OCENĚNÍ 52. ROČNÍKU MDVV 2024 LIDICE V ZAHRA NIČÍ

Díky spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR a záštitě ministra zahraničí ČR jsou oceněným dětem z celého světa předávány medaile a diplomy na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí, mnohdy přímo z rukou velvyslankyň a velvyslanců, kteří se tohoto slavnostního aktu osobně účastní.

Arménie

Chorvatsko

Indonésie

Kambodža

Lotyšsko

Lucembursko

Slovinsko

Spojené arabské emiráty

VÝSTAVY VÝBĚRU PRACÍ MDVV LIDICE

Základní umělecká škola Most, Most (21. února–30. března 2024)

K vidění zde byla většina oceněných děl z 51. ročníku MDVV Lidice 2023 na téma „TANEC“. Výstava každoročně putuje do Mostu po deinstalaci expozice v Lidické galerii. Místní ZUŠ byla totiž po dlouhá léta hlavním výstavním prostorem MDVV Lidice, která dosud neměla domovskou galerii v Lidicích. Každoroční zápůjčka výstavy je tak pokračováním výstavní tradice, a zároveň poděkováním za výraznou podporu v rámci snah o udržení tradice dětské výtvarné výstavy a jejímu dalšímu rozvoji.

Galerie Doubravka, Ždírec nad Doubravou (11. března–19. dubna 2024)

Výstavu tvořilo 20 textilních bannerů, na nichž byla představena vybraná oceněná díla ze 46. ročníku MDVV Lidice 2018 na téma „VODA“. Návštěvníci zde mohli zhlédnout reprodukce 172 výtvarných prací od dětí z 54 zemí světa. Na slavnostní vernisáži výstavy vystoupili mimo jiné odborníci z oblasti vodohospodářství a geologie, o hudební doprovod se postarali žáci ZUŠ v Chotěboři.

Knihovna Lidice

Od listopadu 2020 jsou prostory obecní knihovny v Lidicích vyzdobeny výběrem plošných dětských děl (průřez ročníky). Od dubna 2024 byla výstava doplněna o výběr prostorových objektů z Lotyšska.

Centrum správních agend, Kladno

Od prosince 2020 zdobí prostory výběr z dětských prací MDVV Lidice.

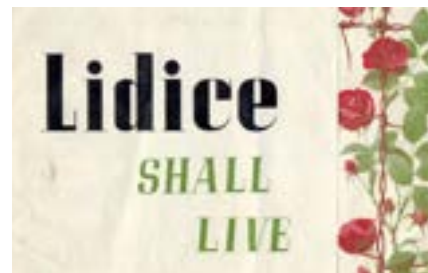

SBÍRKOVÉ ODDĚLENÍ

PODSBÍRKY HISTORICKÁ A FOTOGRAFICKÁ

PODSBÍRKA HISTORICKÁ

Historická podsbírka Památníku Lidice obsahuje sbírkové předměty z původních Lidic, které se dochovaly z období před 10. červnem 1942. Většina sbírkových předmětů pochází z Lidic a blízkého okolí. Patří mezi ně například dveře z lidického kostela sv. Martina, které byly v roce 1942 použity při rabování nacistů v Lidicích nebo hasičská stříkačka patřící sboru dobrovolných hasičů, která byla v době lidické tragédie zapůjčena do sousední obce v Dolanech. Dále sbírka obsahuje doklady z původních Lidic, občanské legitimace lidických mužů, rodné listy lidických obyvatel apod. Součástí sbírky jsou i drobné předměty ze starých Lidic, které byly nalezeny po 10. červnu 1942 na území zničené obce. Z období po roce 1942 byla zachována korespondence lidických žen z koncentračního tábora Ravensbrück a další drobné předměty, které ženy v koncentračním táboře vyráběly. Dochovány byly také dopisy lidických dětí, které byly odeslány jejich příbuzným před cestou dětí do vyhlazovacího tábora v Chelmnu.

PODSBÍRKA FOTOGRAFICKÁ

Cennou součástí sbírkových fondů Památníku Lidice je i Fotografická podsbírka. Soubory dochovaných fotografií zachycují život ve starých Lidicích převážně od roku 1900 do 10. června 1942, dále období likvidace obce a fotografie od roku 1945 do současnosti. Fotografie ze starých Lidic darovaly do depozitáře převážně lidické ženy, které je získaly od svých příbuzných a známých. Snímky přibližují všední život obce a jejích obyvatel, zachycující chvíle všední i sváteční.

Soubor fotografií z období ničení Lidic tvoří snímky dokumentující barbarskou likvidaci obce, hořící Lidice, vypálené domy, ruiny školy a kostela, ničení hřbitova či snímky příslušníků Schutzpolizei na dvoře zničeného Horákova statku.

Soubor fotografií z poválečného období zachycuje snímky pietních aktů z let 1945–1990 a následně výstavbu nových Lidic.

PODSBÍRKA JINÁ NKP LEŽÁKY

Podsbírka NKP Ležáky obsahuje pouze několik sbírkových předmětů, fotografií a dokumentů.

Poradní sbor kurátora

V současné době se sbírka rozrůstá v původním duchu, tedy prostřednictvím darů. Ty jsou zasílány přímo do Památníku Lidice a o jejich přijetí do Historické podsbírky a Fotografické podsbírky rozhoduje několikačlenný poradní sbor kurátora. Za účelem posouzení darů se sbor schází dle potřeby, členství ve sboru je čestné.

Inventarizace sbírkových fondů

V prosinci 2024 byla provedena inventura jedné pětiny Historické podsbírky, Fotografické podsbírky a podsbírky NKP Ležáky.

Efektivnější a šetrnější digitalizace sbírkových předmětů Památníku Lidice

Pro efektivnější a šetrnější digitalizaci sbírkových předmětů požádal Památník Lidice v roce 2023 v rámci výzvy „Digitalizace kulturních statků a národních kulturních památek II“ o dotaci Ministerstva kultury ČR.

Z finančních prostředků Evropské unie, Národního plánu obnovy a Ministerstva kultury ČR se podařilo pořídit nový scanner WideTEK60ART a další přístrojové vybavení sloužící k digitalizaci sbírek Památníku Lidice.

Badatelna

V suterénu muzea Památníku Lidice je k dispozici badatelna, jež umožňuje zájemcům o historii nahlédnout do digitálního archivu Historické a Fotografické podsbírky. Cílem Památníku Lidice je zpřístupnit sbírkové fondy široké veřejnosti v online prostředí.

LIDICKÁ SBÍRKA UMĚNÍ

Rok 2024 byl pro Lidickou sbírku umění (LSU) obdobím intenzivního programového rozvoje, navazování nových mezinárodních partnerství a příprav k zahájení rozsáhlé digitalizace celého sbírkového fondu. Lidická sbírka umění nadále upevňuje svoji pozici výjimečné paměťové instituce, kterou definuje solidarita, úzké provázání s historií a mezinárodní kulturní výměna. S nástupem nového kurátora Miloslava Vorlíčka roku 2023 je kladen větší důraz na otevřenou spolupráci se současnými umělci, studenty a institucemi. Otevřený přístup k práci se sbírkou se projevil v řadě výstav, veřejných programů a první rezidenci. Zároveň probíhá postupná kompletní dokumentace a zpřístupňování LSU, která má přinést výrazné zlepšení podmínek pro výzkum i prezentaci sbírkového fondu.

VÝZNAMNÉ PROJEKTY

„Žádný pocit netrvá věčně. Díla na papíře ze solidárních sbírek Skopje a Lidice“

Mezinárodní skupinová výstava představující umělecká díla devatenácti umělců a umělekyn z celého světa, kteří v 60. letech 20. století darovali svá díla do nově vznikajících solidárních sbírek v Lidicích a ve Skopji. Výstava zdůraznila roli umění jako prostředku pro sblížování národů, naději, pomoc a porozumění.

„Bienále Ve věci umění 2024: Dernier Poème“

Lidická galerie se stala jedním z hlavních míst konání třetího ročníku bienále současného umění „Ve věci umění“. Výstava představila nová původní díla od umělců a umělekyn jako Kateryna Lysovenko, Alicja Rogalska, Nikita Kadan, Marta Popivoda, DAVRA (Madina Joldybek, Zumrad Mirzalieva, Saodat Ismailova), Zbyněk Baladrán, Tomáš Uhnák, Björnsonova & Nik Tímková, Zuzana Žabková, Vojtěch Hlaváček, Tamara Antonijević a Tanja Šljivar.

Grantová činnost LSU

V roce 2024 se LSU úspěšně etablovala jako žadatel a realizátor tří významných grantových projektů v evropském a národním měřítku. V rámci programu „Culture Moves Europe“ byl uskutečněn rezidenční program „Solidarity Knows No Borders“ zaměřený na mezinárodní výměnu umělců a práci s tématy „paměť“ a „solidarita“. Paralelně získala LSU jako hlavní žadatel dvouletý grant „Creative Europe“ na projekt „European Solidarity Residency“, který podpořil rozvoj spolupráce s maďarskými a chorvatskými partnery. Třetím zásadním úspěchem bylo přidělení podpory z Národního plánu obnovy na projekt digitalizace sbírek, který umožnil vytvoření technického zázemí a zahájení systematické ochrany a zpřístupňování sbírkového fondu.

VÝSTAVNÍ ČINNOST

Výstavní činnost LSU byla v roce 2024 mimořádná nejen svým rozsahem, ale i rozmanitostí. V rámci pouhého jednoho kalendářního roku představila celou řadu výstavních projektů, vůbec poprvé ve své historii – od mezinárodních spoluprací přes tematické výběry ze sbírky až po nové formáty zaměřené na dětské publikum či kurátorské experimenty. Tento nárůst výstavních výstupů odráží ambici sbírky otevřeně komunikovat s veřejností, reagovat na současná témata a aktivně zprostředkovávat svůj jedinečný obsah různým typům návštěvníků.

Dlouhodobá expozice

„Celebration of Life“ (od 22. března 2024)

Nová dlouhodobá expozice LSU. Výstava zaměřená na oslavu života a obnovu, která reflektuje historii obce Lidice a její současný význam. Zkoumá složitou historii LSU a poprvé představuje sbírku očima jejího zakladatele. Vedle nej-slavnějších děl umělců, jako jsou Gerhard Richter, Mona Hatoum a Jitka Válková přináší díla, která dosud nebyla nikdy vystavena.

Kurátor: Miloslav Vorlíček

Tematické výstavy

„Žádný pocit netrvá věčně. Díla na papíře ze solidárních sbírek Skopje a Lidice“ (23. března–29. září 2024)

Výstava představila díla devatenácti umělců a umělekyní z celého světa, kteří v 60. letech 20. století darovali svá díla do solidárních sbírek v Lidicích a ve Skopji.

Umělci: René Bértholo, Lars Bo, Angelica Caporaso, Peter Clarke, Jef Diederer, Juraj Dobrovič, Henrik Finne, Derrick Greaves, Dževad Hozo, Andrej Jemec, Toni Mau, Ileana Micodin, Barbara Narębska-Dębska-Kozłowska, Endre Nemes, Ankica Oprešnik, Fayga Perla Ostrower, Roland Pichet, Ioanna Veropoulou-Spiteri, Karel Vaca.

Kurátor: Miloslav Vorlíček

„Bienále Ve věci umění 2024: Dernier Poème“ (16. června–29. září 2024)

Lidická galerie hostila část bienále, které představilo nová díla od mezinárodních umělců a umělekyní.

Umělci: Kateryna Lysovenko, Alicja Rogalska, Nikita Kadan, Marta Popivoda, DAVRA (Madina Joldybek, Zumrad Mirzalieva, Saodat Ismailova), Zbyněk Baladrán, Tomáš Uhnák, björnsonova & Nik Timková, Zuzana Žabková, Vojtěch Hlaváček, Tamara Antonijević, Tanja Šljivar.

Kurátor: Nikita Kadan

„Nechtěné umění“ (13. listopadu 2024–25. května 2025)

Výstava představující díla, která byla v minulosti odmítána nebo opomíjena a reflektující jejich současné vnímání.

Umělci a umělkyně: Rejdar Aulie (Norsko), Jacob Bornfriend (Československo), Otto Adolf Brasse (Německo), Florian Breuer (Německo), Robert Buhler (Švýcarsko), Brăduț Covaliu (Rumunsko), Gregorio de la Fuente, Roger de Grey (Velká Británie), Georg Eisler (Rakousko), János Szurcsik (Maďarsko), Antonín Kybal (Československo), Pierre Lafoucrière (Francie), Josef Lír (Československo), Saro Mirabella (Španělsko), Jan Thomas Njerve (Norsko), Václav Vojtěch Novák (Československo), Karl Oppermann (Německo), José Ortega (Španělsko), Jaroslav Paur (Československo), Karin Rech (Německo), Tor Hermod Refsum (Norsko), Dante Ricci (Itálie), Bjarne Rise (Norsko), Anna-Maria Saint Blanquart (Německo), Simon Sarkantyú (Maďarsko), Håkon Stenstadvold (Norsko), Armando De Stefano (Itálie), Boris Taslitzky (Francie), Lily Uden (Lucembursko), Egil Weiglin (Norsko) a Irene Weitz-Schlösser (Německo).

Kurátor: Miloslav Vorlíček

ArtLab

„SOULAD“ (27. června–29. září 2024)

Výstava vznikla ve spolupráci s Fakultou umění a designu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a představila současné české umělce a umělkyně v dialogu s dílem Nicolai Olafa.

Umělci: Barbora Dayef & Jiří Polák, Šimon Chovan, Olaf Nicolai, Václav Mach, Andrea Veselá

Kurátorky: Martina Hakenová, Nicole Langrová, Lenka Lormanová, Kateřina Stündlová a Marie Šulcová

„Proplétání paměti“ (10. prosince 2024–13. dubna 2025)

Výstava zaměřená na téma „paměť a její proplétání v uměleckých dílech“.

Umělkyně: Astrid Klein a Maaria Wirkkala

Kurátorky: Chiara Gargiuli, Sinem Cerrah, Anna Blahaut a Dominika Jarečná

Dětská galerie

„ATELIÉR – Kde se převtělíš v umělce!“ (23. března–5. května 2024)

Interaktivní výstava zaměřená na dětské návštěvníky, která nabízela prostor pro kreativní vyjádření a seznámení se s výtvarným uměním.

Umělci: Marie Uchytlová (1934–1989), Dominik Málek, Ondřej Vyhnánek a Johuš Matuš

Kurátoři: Lucie Laskovská, Kristina Tělupilová, Kamila Varaďová a Miloslav Vorlíček

AKVIZICE

Na podzim 2024 obdržela LSU návrh na dar 65 děl od turecko-britské sběratelky Huma Kabakci v hodnotě 0,5 milionu amerických dolarů. Díky náročnosti celého projektu bude probíhat schválení akvizice zkraje roku 2025. Během roku 2024 nebyla žádná nová akvizice zapsána do Centrální evidence sbírek (CES).

DOKUMENTACE, DIGITALIZACE A OCHRANA SBÍRKOVÉHO FONDU

Na základě iniciativy kurátora LSU podal Památník Lidice v roce 2024 úspěšnou žádost do výzvy „Digitalizace kulturních statků a národních kulturních památek II“ z Národního plánu obnovy. Projekt s názvem „Digitalizace Sbírky Památníku Lidice“ získal podporu ve výši 2 775 761 Kč a jeho realizace byla zahájena 1. května 2024.

Klíčovým výstupem prvního roku projektu bylo pořízení velkoformátového bezkontaktního skeneru Image Access WideTek 60ART, který umožňuje šetrné a vysoce kvalitní digitalizační práce v souladu s mezinárodními standardy (FADGI a ISO 19264-1). Skener byl nainstalován a pracovníci prošli odborným školením. Digitalizační pracoviště bylo umístěno v zázemí Lidické galerie. V roce 2024 bylo zdigitalizováno 83 děl z podsbírký výtvarného umění (103,75 % plánovaného množství). Projekt významně přispívá nejen k ochraně a systematickému zpracování sbírkového fondu, ale i k jeho otevření odborné i laické veřejnosti. Zároveň byla v roce 2024 provedena dílčí revize LSU a evidence 60 sbírkových předmětů.

VĚDA A VÝZKUM

Publikace

V roce 2024 LSU samostatně nerealizovala žádnou publikaci.

Výzkum

V roce 2024 LSU samostatně nerealizovala žádný výzkumný projekt.

VZDĚLÁVÁNÍ A VEŘEJNÉ PROGRAMY

V roce 2024 se LSU aktivně podílela na realizaci vzdělávacích a veřejných programů, které přispěly k prohloubení vztahu veřejnosti k umění, historii a paměti. Programy byly zaměřeny na různé věkové skupiny a probíhaly v prostorách Lidické galerie i ve spolupráci s partnerskými institucemi.

Komentované prohlídky

Pravidelné komentované prohlídky dlouhodobé expozice a tematických výstav byly vedeny kurátorem LSU.

Výtvarné workshopy a dětské programy

Ve spolupráci s interními a externími partnery LSU připravila sérii výtvarných workshopů pro děti ve věku 6–12 let:

„ATELIÉR: Tvořivá dílna pro děti“ (27. dubna 2024) ve spolupráci se vzdělávacím oddělením Památníku Lidice

„SOULAD: Tvořivá dílna pro děti“ (25. září 2024) ve spolupráci s Univerzitou J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

Spolupráce s Univerzitou J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

S univerzitou spolupracovala LSU na edukaci studentů magisterského programu Kurátorská studia. Spolupráce a edukace probíhala na univerzitě a v LSU a jejím výstupem byla výstava „SOULAD“ v ArtLab a v zahradě Lidické galerie představující práce studentů zaměřené na kurátorskou praxi. V souladu se vzájemnou dohodou bude spolupráce LSU s ústeckou univerzitou pokračovat opět v akademickém roce 2025/2026.

Další veřejné programy

Lidická sbírka umění se podílela na organizaci a realizaci následujících veřejných programů:

„SOULAD: Jóga v zahradě“ – série tří lekcí jógy v zahradě Lidické galerie (17., 24. a 31. července 2024)

„Den architektury 2024“ – netradiční prohlídky Památníku Lidice v rámci celorepublikového festivalu (29. září 2024)

„Art & Solidarity: No Feeling Is Final. Symposium“ – dvoudenní symposium zaměřené na umění a solidaritu (21.–22. září 2024)

DALŠÍ AKTIVITY A SPOLUPRÁCE

„Art & Solidarity: No Feeling Is Final“ (21.–22. září 2024), Národní galerie Praha a LSU

V roce 2024 se LSU významně zapojila do mezinárodního výzkumného diskurzu prostřednictvím dvoudenního symposia „Art & Solidarity: No Feeling Is Final“, které proběhlo 21.–22. září 2024 v Národní galerii Praha a v Lidické galerii. První den v pražském Veletržním paláci byl věnován sbírkám solidarity ve Skopji, Santiagu de Chile a Palestině. Přednášeli zde odborníci jako Jovanka Popova (Museum of Contemporary Art – Skopje), María Berríos (MACBA, Barcelona) a Rasha Salti (nezávislá kurátorka, Marseille). Druhý den v Lidické galerii se zaměřil na formy státem řízené a grass-roots solidarity během studené války, se zvláštním důrazem na vztahy mezi socialistickou Evropou a globálním Jihem. Mezi řečníky byli Bojana Piškur (Moderna galerija, Lublaň), Eszter Szakács (nezávislá kurátorka, Amsterdam) a Magda Lipska (Muzeum moderního umění, Varšava). Součástí programu byly komentované prohlídky výstavy a kurátorská intervence Nikity Kadana. Symposium posílilo mezinárodní odbornou spolupráci a potvrdilo roli LSU jako významného aktéra v oblasti výzkumu dějin umění a kulturní paměti.

„Culture Moves Europe: Solidarity Knows No Borders Residency Programme“ (18. listopadu–13. prosince 2024)

V listopadu 2024 proběhl pilotní rezidenční program „Solidarity Knows No Borders“ podpořený z programu „Culture Moves Europe“ (Goethe-Institut) ve výši 11 300 EUR. Pět umělců a kulturních profesionálů (A&CPs) ze čtyř zemí (Velká Británie, Francie, Ukrajina a Slovinsko) strávilo šestadvacet dní v Lidické galerii. Rezidence se zaměřila na zkoumání témat mezinárodní solidarity, sbírkotvorné praxe a kulturní paměti. Účastníci měli přístup k LSU, pracovali s archivními materiály a rozvíjeli vlastní umělecké nebo výzkumné projekty. Program zahrnoval mentoring, workshopy, komunitní zapojení a veřejnou prezentaci výstupů. Rezidence posílila profil LSU jako odborného pracoviště pro výzkum a současné umění v oblasti paměti a solidarity. Projektový tým tvořili pracovníci LSU napříč sbírkovým, kurátorským, produkčním a PR oddělením.

PODPORA LIDICKÉ SBÍRKY UMĚNÍ A PODĚKOVÁNÍ

Rok 2024 potvrdil, že kvalitní program LSU může vznikat, pokud je plně podpořen dostatečnými zdroji. V tomto roce se díky spolupráci s klíčovými institucemi podařilo nepřímo zajistit částku ve výši cca jednoho milionu korun vynaloženého partnerů na realizaci projektů v prostorách LSU.

Největší finanční podporu poskytla Národní galerie Praha, která na realizaci výstavy „Žádný pocit netrvá věčně“

uvolnila prostředky blížící se půl milionu korun, a to jak formou produkčního zajištění, tak i sdílením nákladů na instalaci, tiskoviny a transporty. Dalším zásadním partnerem byl projekt tranzit.cz, který v rámci spolupráce na „Bienále Ve věci umění 2024“ podpořil výstavní projekt „Dernier Poème“ a s ním spojené veřejné programy částkou přesahující čtvrt milionu korun. Finanční prostředky byly tranzit.cz využity na honoráře, dopravu umělců, technickou produkci a propagaci. Třetím významným partnerem byla Fakulta umění a designu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, která v rámci společného kurátorského workshopu a výstavy v ArtLab poskytla technické, organizační a personální zajištění v hodnotě přibližně 150 000 Kč a rovněž uhradila honorář za edukaci kurátorem LSU.

Všem zmíněným institucím patří upřímné poděkování za jejich důvěru, nasazení a ochotu sdílet náklady a know-how. Jejich podpora umožnila nejen realizaci výstav a projektů na profesionální úrovni, ale především otevřela cestu k mezinárodnímu dialogu o paměti, solidaritě a umění.

Abecední seznam partnerů a podporovatelů LSU v roce 2024:

ArtMap
Evropská Unie
Goethe Institut
Kunsthalle Vídeň
Ministerstvo kultury České republiky
MoCA Skopje
Národní galerie Praha
Národní Plán Obnovy
tranzit.cz
Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

MEDIÁLNÍ OHLAS

Artalk

28. února 2024, Václav Šafka – Rozhovor v online magazínu Artalk s kurátorem LSU „Miloslav Vorlíček: To důležité musí růst odspoda“
<https://artalk.info/news/miloslav-vorlicek-to-dulezite-musi-rust-odspoda>

10. července 2024 – Fotoreport „Bienále Ve věci umění 2024 ve Veletržním paláci a v Lidické galerii“
<https://artalk.info/news/bienale-ve-veci-umeni-ve-veletrznim-palaci-a-v-lidicke-galerii>

ART ANTIQUES

červen 2024, Jan Wollner – recenze „Dávné zemětřesení a dnešní otřesy“
<https://www.artantiques.cz/davne-zemetreseni-a-dnesni-otresy>

září 2024, Marika Kupková – recenze „Nedůživé štěpy postkolonialismu“
<https://www.artantiques.cz/neduzive-stepy-postkolonialismu-treti-rocnik-bienale-ve-veci-umeni>

Frankfurter Allgemeine

9. července 2025, Yelizaveta von Landenberger – recenze „Getreidesicheln zu Bajonetten“
<https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/kunst-und-architektur/prager-kunstbiennale-matter-of-art-dokumentiert-kriegsverbrechen-19842385.html>

AKVIZAČNÍ KOMISE LIDICKÉ SBÍRKY UMĚNÍ

Edith Jeřábková – kurátorka, are-events

Jiří Kovanda – umělec

Marek Pokorný – ředitel PLATO Ostrava

VÝSTAVNÍ ČINNOST

VÝSTAVNÍ ČINNOST

VÝSTAVNÍ SÍNĚ IN MEMORIAM

Ve výstavní síni In Memoriam proběhly v roce 2024 následující výstavy:

„Slzy všech lidí jsou stejné. Život a dílo akademické sochařky Marie Uchytlové“ 16. listopadu 2023–1. května 2024

Výstava se věnuje osobnosti Marie Uchytlové, autorce Památníku dětských obětí války. Sousoší 82 lidických dětí, které byly zavražděny v létě roku 1942 v Chelmně, je neodmyslitelnou součástí pietního území v Lidicích. Toto výjimečné dílo je zároveň památníkem všech nevinných dětských obětí války.

Autor výstavy: Eduard Stehlík

„Operace Anthropoid“ 27. května–23. prosince 2024

V reakci na Heydrichem rozpoutané krveprolití na podzim 1941 v protektorátu Čechy a Morava se zrodil plán na jeho likvidaci nesoucí krycí název „Anthropoid“. Mimořádně nebezpečným úkolem byla pověřena dvojice parašutistů – rotmistři Jan Kubiš a Josef Gabčík, kteří jej 27. května 1942 také úspěšně provedli. Ohlas atentátu na vysoce postaveného představitele třetí říše dalece přesáhl hranice protektorátu a právem se řadí mezi největší činy evropské protinacistické rezistence. Výstava se věnuje přípravě, průběhu a důsledkům operace Anthropoid, mezi něž patří i vypálení Lidic a Ležáků.

Autor výstavy: Eduard Stehlík

„Přijdu hned. Příběh Anny Letenské“ 27. května–23. prosince 2024

Komiksové zpracování životního příběhu divadelní a filmové herečky, která se se svým manželem architektem Vladislavem Čalounem zapojila do odbojové činnosti. Den po natočení posledního záběru filmu „Přijdu hned“ byla zatčena gestapem a internována v Terezíně. Společně s dalšími pomocníky parašutistů a jejich rodinnými příslušníky byla 24. října 1942 zavražděna v Mauthausenu. Komiks vznikl v roce 2022 jako pocta této statečné ženě.

Autorka výstavy a komiksu: Barbora Müllerová, výtvarnice a studentka kladenského gymnázia

VENKOVNÍ VÝSTAVY

"Hrdinové. Příběhy odvahy a zrady v obrazech akademické malířky Zdenky Landové"

20. června–31. října 2024

Podloubí muzea Památníku Lidice

Výstava seznamuje veřejnost se souborem kreseb s názvem „Operace ANTHROPOID“ od akademické malířky Zdenky Landové, jež věnovala hrdinným československým parašutistům a jednomu z nejdůležitějších činů československého protinacistického odboje – atentátu na Reinharda Heydricha.

Autor výstavy: Eduard Stehlík

PUTOVNÍ VÝSTAVY

Památník Lidice nabízí školám a ostatním zájmovým institucím bezplatné zapůjčení svých putovních výstav. Ve spolupráci se vzdělávacím oddělením Památníku Lidice poskytuje jako doplňkové aktivity k výstavám tematické webináře, online kurzy a nově také pracovní listy, což v posledním období nepochybně přispělo k rostoucímu zájmu základních a středních škol o tyto výstavy.

V roce 2024 připravil Památník Lidice novou putovní výstavu:

„Obětovaná země. Československý rok 1938“

Výstava vznikla u příležitosti 80. výročí konce 2. světové války, které si bude Památník Lidice připomínat v průběhu celého roku 2025. Rok 1938 je jedním z nejtragičtějších v našich dějinách, ale obětování malé země uprostřed Evropy rovněž stálo u zrodu zatím nejničivějšího válečného konfliktu v lidských dějinách. Výstava představuje osudové momenty a postavy roku 1938 v Československu a snaží se najít odpovědi na palčivé otázky: „Opravdu jsme se vzdali bez jediného výstřelu?“ či „Lze se zlem vyjednávat a obchodovat?“

Autor výstavy: Eduard Stehlík

V roce 2024 byly do škol a ostatních zájmových institucí zapůjčeny následující putovní výstavy:

Název výstavy	Délka výpůjčky	Místo výstavy
Návraty lidických dětí	10. 11. 2023 - 30. 11. 2024	Základní škola a Mateřská škola Maleč
Lidice. Příběh české vsi	5. 1. - 28. 2. 2024	Obchodní akademie Chrudim
	1. 3. - 31. 7. 2024	Památník a muzeum Internačního tábora ve Svatobořicích
	1. 5. - 31. 5. 2024	Základní škola a Mateřská škola Kladno
Dum spiro spero	1. 11. - 31. 3. 2024	Válečné muzeum Česká Ves
Děti, škola a válka	19. 2. 2023 - 30. 4. 2024	Základní škola Generála Klapálka
	19. 8. - 25. 11. 2024	Válečné muzeum Česká Ves
Hrdinové	7. 3. - 24. 3. 2024	Základní škola a Mateřská škola Kladno
Zapomenuté Javoříčko	1. 3. - 30. 4. 2024	Gymnázium Žďár nad Sázavou
České stopy ve Skotsku	1. 6. - 31. 8. 2024	Kostel sv. Kláry v Chebu
Heydrichiáda	15. 9. 2024 - 15. 12. 2024	Válečné muzeum Česká Ves
Josefina Napravilová	2. 10. - 6. 12. 2024	Husitské muzeum Tábor, G-centrum

Přehled putovních výstav Památníku Lidice:

- „České stopy ve Skotsku“
- „Dějiny Památníku Lidice a Památníku Ležáky“
- „Děti, škola a válka“
- „Dum spiro spero“
- „Heydrichiáda“
- „Hrdinové“
- „Josefina Napravilová“
- „Lidice a doba Prezidenta Osvoboditele“
- „Lidice. Příběh české vsi“
- „Lidická tragédie“
- „Lidičtí muži v boji za svobodu“
- „Návrat lidických žen“
- „Návraty lidických dětí“
- „Obětovaná země. Československý rok 1938“
- „Ohlasy lidické tragédie ve světě“
- „Operace Anthropoid“
- „Pocta Marii Uchytilové“
- „Sir Barnett Stross“
- „Slzy všech lidí jsou stejné“
- „Stavíme nové Lidice“
- „Tragédie v Ležákách“
- „Tragédie v Oradour-sur-Glane 1944–2004“
- „Tragédie v Telavágu“
- „Zapomenuté Javoříčko“
- „Zázrakem“

V případě zájmu o putovní výstavy Památníku Lidice kontaktujte lektorku a kurátorku sbírkových předmětů Památníku Lidice Mgr. Kristinu Tělupilovou na e-mailu: telupilova@lidice-memorial.cz.

Přehled a charakteristika všech putovních výstav jsou uvedeny na webových stránkách Památníku Lidice: <https://www.lidice-memorial.cz/vystavy-a-akce/putovni-vystavy/>.

PAMÁTNÍK LEŽÁKY

PAMÁTNÍK LEŽÁKY

Pietní místo a památník odboje proti nacismu

Současná podoba Ležáků je dílem architekta Ladislava Žáka, kterému se podařilo zachovat území v jeho přirozené podstatě a zároveň na patřičných místech připomenout jeho pietní rozměr, jehož středobodem se později stal kříž vztyčený na kopci Zárubka. Pietní areál se nachází v místech bývalé kamenické osady, jejíž osud se naplnil 24. června 1942. Za podporu parašutistů ze skupiny SILVER A nacisté všechny obyvatele vyjma dvou dětí zavraždili, osadu vypálili a srovnali se zemí.

Ležáky nebyly již nikdy obnoveny a původní polohu stavení označují již jen tzv. hrobodomy.

PŘEHLED AKCÍ PAMÁTNÍKU LEŽÁKY V ROCE 2024

Leden

„SILVER A v paměti tří generací“ (9. ledna 2024)

Patnáctý ročník tradičního setkání pamětníků a jejich potomků se konal pod záštitou a za finanční podpory ministra kultury Martina Baxy, hejtmána Pardubického kraje Martina Netolického a Města Sezemice.

Cílem této pietní akce založené a organizované Památníkem Lidice a Československou obcí legionářskou je připomínka paravýsadku SILVER A, obyvatel osady Ležáky, ale i dalších obětavých známých i neznámých občanů Pardubicka, hrdinů a obětí místního odboje za 2. světové války.

Program setkání byl zahájen pietním aktem a kladením květinových darů ve sklepních prostorách Larischovy vily, kam se přišlo památce obětí poklonit téměř čtyřicet delegací z řad pamětníků, nejvyšších státních představitelů, starostů měst a obcí, zástupců paměťových institucí a dalších spolupracujících subjektů.

Hosty přivítal ředitel Památníku Lidice Eduard Stehlík, se svými projevy dále vystoupili senátor Senátu Parlamentu ČR Tomáš Czernin, hejtmán Pardubického kraje Martin Netolický a předseda Československé obce legionářské Pavel Budinský.

Po skončení pietního aktu se hosté přesunuli k pomníku Alfreda Bartoše v Sezemících, kde položili květinové dary. Ředitel Krajského vojenského velitelství Pardubice zde ocenil dlouholeté spolupracovníky pamětními mincemi a pamětními listy.

Hlavní část programu probíhala v sále Sezemického domu, během níž jsme si rovněž připomněli památku našich kolegů a přátel, kteří v roce 2023 navždy odešli – přeživší lidické děti Jiří Miler s Věrou Čepelovou a podplukovník Viliam Beke, zástupce velitele VSŠ a VOŠ Ministerstva obrany v Moravské Třebové.

Ředitel Eduard Stehlík vystoupil s přednáškou „Spříznění osudem“ odkazující na hlavní téma Památníku Lidice v roce 2024 – připomínku míst s podobným tragickým osudem jako byly Ležáky a Lidice. I touto cestou chceme navázat

na utichlou spolupráci v intencích dříve uzavřených memorand se subjekty sdruženými v Iniciativě vypálených obcí. Program patnáctého ročníku „SILVER A v paměti tří generací“ uzavřelo představení nové putovní výstavy „Slzy všech lidí jsou stejné. Život a dílo akademické sochařky Marie Uchytlové“. Za hudební doprovod děkujeme Kvintetu Ústřední hudby Armády České republiky, tradičnímu partneru akce.

Duben

Slavnostní zahájení nové návštěvnické sezóny v Památníku Ležáky (5. dubna 2024)

Ležácké pietní území s muzeem se po zimní přestávce opět otevřelo široké veřejnosti. Ve slunečném jarním počasí jsme přivítali na tři stovky návštěvníků, kteří si nenechali ujít první letošní akci v Ležákách.

Návštěvníky přivítal ředitel Památníku Lidice Eduard Stehlík, po němž před muzeem vystoupily děti z MŠ Miřetice a ze ZŠ Miřetice a ZŠ Včelákov se svým hudebním a recitačním programem. Na pódiu se k dětem následně připojila zpěvačka Dáša Zázvůrková a společně zazpívaly několik skladeb. Píseň „Kloboučky pampelišek“ zpěvačka složila na počest československých parašutistů a jejich spolupracovníků z řad domácího odboje a skladba tak byla i pomyslnou pozvánkou na novou putovní výstavu ředitele Památníku Lidice Eduarda Stehlíka s názvem „Operace Anthropoid“. Pro návštěvníky Památníku Ležáky byla připravena ke zhlédnutí v ležácké Minigalerii až do 13. května 2024. Program dne uzavřel zcela vyprodaný společenský pořad „Křeslo pro hosta“, do něhož usedla Dáša Zázvůrková.

„Memoriál Josefa Štulíka“ (23. dubna 2024)

Trasa devátého ročníku přespolního běhu mládeže, na jehož start se postavilo 295 závodníků ze třinácti základních a středních škol, vedla po naučné stezce z Ležáků až na náměstí ve Včelákově. Memoriál je věnován památce Josefa Štulíka a odbojové skupiny Čenda a Památník Ležáky ho organizuje s cílem vzbudit zájem žáků a studentů o historii Ležáků.

Záštitu nad akcí opět převzala světová rekordmanka Jarmila Kratochvílová a hejtman Pardubického kraje Martin Netolický, akci svou účastí osobně podpořili starosta Obce Miřetice Jaroslav Chour se starostou Městyse Včelákov Janem Pejchou. Děkujeme Pardubickému kraji, Městysu Včelákov a Obci Miřetice za finanční podporu, amatérským běžcům z Chrudimi za profesionální zabezpečení samotného běhu a ZŠ Včelákov za organizační výpomoc.

KVĚTEN

Vernisáž výstavy „Tvorba pro Ležáky“ (15. května 2024)

V rámci pokračujícího projektu „Tvorba pro Lidice a Ležáky“, který je organizován Odborovým svazem KOVO, vytvořili středoškolští studenti z Hradce Králové, Uherského Brodu a Domažlic originální umělecká díla.

Cílem tohoto projektu je dát studentům příležitost, aby prostřednictvím svých umělecko-řemeslných dovedností uctili památku vypálené osady Ležáky. Díky účasti v projektu se rovněž mladí lidé blíže seznámí s touto tragickou kapitolou česko-německé historie.

Odborový svaz KOVO podporuje již několik let projekty organizované na památku nevinných obětí z Lidic a Ležáků. Projekt „Tvorba pro Ležáky 2024“ byl realizován v rámci jeho spolupráce s Památníkem Lidice a studenty učebních oborů.

Expozice v Minigalerii Památníku Ležáky obsahovala následující umělecká díla:

„Odcházení“ (kov)

Autorská spolupráce – Petr Rydlo, učitel odborného výcviku, Václav Vaněk a Kryštof Svoboda, studenti 3. ročníku oboru umělecký kovář (SPŠ, SOŠ a SOU Hradební, Hradec Králové)

„Slza“ (kov, dřevo)

Autorská spolupráce – Martin Bušek, student 1. ročníku oboru obráběč kovů, Martin Krejčí, student 2. ročníku oboru truhlář (SOŠ Domažlice)

Soubor ocelorytin vzešlých z autorské spolupráce – David Kranz, učitel odborného výcviku, studenti 2. ročníku oboru uměleckořemeslné zpracování kovu-práce rytecké (SOŠ-Centrum odborné přípravy technické Uherský Brod)

„Naděje z popelu“ – Kateřina Alexová

„Pohled do minulosti“ – Jakub Čihánek

„Agonie“ – Liliana Hábová

„Pomník obětem“ – Azariáš Macháček

„Padlí andělé“ – Lenka Měcháčková

„Naděje umírá poslední“ – Nina Vavříková

„Okamžik po zkáze“ – Žaneta Vlková

„V plamenech“ – Šimon Zavadil

„Zaniklé Ležáky“ – Eliška Zpěvácová

Vernisáž výstavy „Ležáky – poselství ukryté v květech“ (31. května 2024)

Osmého ročníku dětské výtvarné soutěže na téma „Děti dětem“ se zúčastnili malí umělci z dvanácti mateřských a základních škol. Na památku svých tehdejších vrstevníků z Ležáků, Lidic a Svatobořic, do jejichž životů tragicky zasáhla 2. světová válka, vytvořili tři desítky originálních květinových aranžmá.

Díky příznivému počasí akce proběhla před muzeem Památníku Ležáky a všechny dětské výrobky bylo možné vystavit na přilehlé louce. O skvělý doprovodný program se postarali žáci ZŠ Miřetice. Sympatie všech dětí si svým humorem a přátelským přístupem okamžitě získal Jiří Pitín, přeživší lidické dítě, který na vernisáž přijel až z Lidic.

Vítězným aranžmá se stalo společné dílo dětí z 8. a 9. třídy ZŠ Kameničky, se kterým vyhrály celodenní výlet do Památníku a muzea Internačního tábora ve Svatobořicích a Military muzea Sergěje Jana Ingra ve Vlkoši u Kyjova.

ČERVEN**Seminář „Spříznění osudem“ (6. června 2024)**

Památník Ležáky připravil ve spolupráci s Památníkem Lidice seminář pro žáky II. stupně ZŠ a studenty SŠ. Tématem své přednášky navázal ředitel Památníku Lidice Eduard Stehlík na dřívější spolupráci se subjekty sdruženými v Iniciativě vypálených obcí a připomenul tak dětem osudy vypálených obcí na území protektorátu Čechy a Morava, Slovenska, Polska, Ukrajiny a Francie. Hlavním cílem semináře bylo seznámit žáky a studenty s historickými momenty, které spojují Ležáky a Lidice s dalšími obcemi vypálenými nacisty během 2. světové války. Významný prostor byl věnován i konkrétním osudům obětí i hrdinů těchto tragických událostí.

„Ležácký memoriál“ (21. června 2024)

Branný závod pro mládež navazující na předchozí „Memoriál Karla Kněze“. Jednotlivé ročníky závodu budou věnovány vždy konkrétnímu domu a jeho obyvatelům a postupně tak budou blíže představeny osudy všech ležáckých rodin zapojených do odboje během 2. světové války. Záštitu nad akcí, kterou finančně podpořil Pardubický kraj a obec Miřetice, převzali hejtmán Pardubického kraje Martin Netolický, ředitel Krajského ředitelství policie Pardubického kraje Jan Ptáček a ředitel Krajského vojenského velitelství Pardubice Petr Holý.

Letošní ročník patřil rodinám Boháčových a Burešových z domu č. p. 23, který byl jedním z devíti stavení původní osady. Bylo nám proto velkou ctí, že jsme mohli mezi námi přivítat paní Zdenu Burešovou a jejího synovce Radka, jejichž předkové patřili k odvážným obyvatelům Ležáků. K uctění jejich památky proběhl u hrobodому dřívějšího č. p. 23 komorní pietní akt s položením květinového daru.

Po prezenci všech závodníků proběhl u pomníku Česlava Zacha z Hroubovic pietní akt k uctění památky člena partyzánského pluku Ludvíka Svobody, který zde padl v boji s německými jednotkami. Zhruba dvoukilometrový běh byl první disciplínou závodu, který prověří nejen fyzickou všech účastníků, ale i týmovou spolupráci a znalosti z českých dějin. V cíli v areálu Památníku Ležáky na děti čekaly soutěžní stanoviště, kde sbíraly další body pro svůj tým.

Velice nás těší spolupráce s příslušníky 43. výsadkového pluku, Centra zabezpečení oprav a Posádkového velitelství Praha, členy Klubu výsadkových veteránů generála Jaroslava Klemeše Chrudim a příslušníky Policie ČR Pardubického kraje, kteří se dětem po celou dobu konání akce osobně věnovali. Chrudimští policejními psy si se svými čtyřnohými kolegy připravili ukázkou své činnosti a na závěr akce provedli chrudimští výsadkáři seskok do prostoru pietního území.

Pietní akt k 82. výročí vyhlazení osady Ležáky (23. června 2024)

Pietní akt k uctění památky ležáckých obyvatel pořádal Památník Lidice pod záštitou ministra kultury ČR Martina Baxy a hejtmána Pardubického kraje Martina Netolického, ve spolupráci s obcí Miřetice a Československou obcí legionářskou. Tradiční součástí pietní vzpomínky na vypálenou osadu Ležáky a její zavražděné obyvatele je vždy v těchto dnech také branný závod pro mládež „Ležácký memoriál“ a dálkový pochod „Oheň [bez] naděje“.

Oficiální program byl zahájen mší u muzea, kterou celebroid generální vikář Mons. Jan Paseka. Ředitel Památníku Lidice Eduard Stehlík za účasti prezidenta České republiky Petra Pavla a ministra zemědělství ČR Marka Výborného ocenil významné spolupracovníky a dlouholeté zaměstnance Památníku Lidice udělením Pamětních odznaků Památníku Lidice.

Po slavnostním položení květinových darů u pomníku „Kniha obětí“ a odehrání české státní hymny jsme si připomněli jména zavražděných obyvatel Ležáků. Účastníky pietního aktu oficiálně přivítal ředitel Památníku Lidice Eduard Stehlík a generální vikář Mons. Jan Paseka pronesl modlitbu za všechny oběti ležácké tragédie. Program pokračoval hudebním vystoupením pěveckého sboru Zvoneček ze ZUŠ Slatiňany a zapálením „Ohně (bez)naděje“. Na závěr vzpomínkového dne provedli příslušníci 43. výsadkového pluku tradiční saskok do prostoru pietního území.

Děkujeme všem, kteří společně s námi uctili památku obyvatel Ležáků, jež byly vypáleny 24. června 1942 německými nacisty. Nikdy nezapomeneme!

SRPEN

Setkání raněných příslušníků Armády ČR (23. srpna 2024)

Památník Ležáky připravil část programu tradiční akce organizované Armádou České republiky – přátelského setkání vojáků, kteří utrpěli zranění v souvislosti s výkonem služby v České republice nebo v zahraničí. Někteří z nich s dlouhodobými následky těžkého zranění bohužel stále bojují.

Ředitel Památníku Lidice Eduard Stehlík seznámil vojáky s historií Ležáků a jejich obyvateli i s působením paravýsadku SILVER A na Pardubicku. Součástí programu byla rovněž prohlídka muzea a pietního území. Na závěr společného setkání položili vojáci u „Knihy obětí“ květiny k uctění památky zavražděných ležáckých obyvatel.

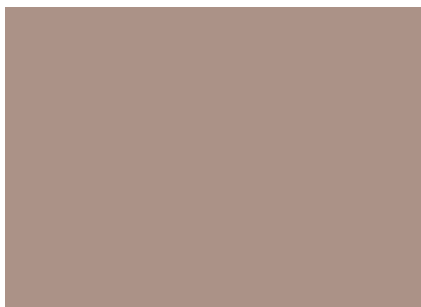
Děkujeme chrudimským výsadkářům ze 43. výsadkového pluku za profesionální a zároveň přátelskou spolupráci, které si velice vážíme.

ZÁŘÍ

Záplavy na pietním území (14.–15. září 2024)

Přes Ležáky se opět přehnala velká voda, která však naštěstí nezanechala na pietním areálu takové škody, s jakými jsme se již potýkali v minulosti. Nejzávažnějším důsledkem bylo vytvoření nové díry v hrázi rybníka, kterou musela odborná firma zasypat zeminou. Rozbouřený potok Ležák rovněž dokázal posunout železnou lávku u naučné stezky, odnesl jednu lavičku a část pietního území pokryl nánosy bahna a větví.

LISTOPAD

„Ležácké veršování“ (8. listopadu 2024)

Pod záštitou hejtmana Pardubického kraje Martina Netolického a našeho patrona, herce a recitátora Alfreda Strejčka, se v prostorách hlineckého Multifunkčního centra uskutečnila jubilejní celostátní dětská recitační přehlídka.

Ležácké veršování, které od roku 2014 tradičně vyhlašují Památník Ležáky a Památník Lidice při příležitosti mezinárodního Dne válečných veteránů, bylo založeno za účelem připomenutí vyhlazení osady Ležáky a na památku zdejších dětí zavražděných 25. července 1942 v Chelmně.

Soutěžní přehlídka představuje originální setkání pro mladé recitátory, kteří zde získají jedinečnou příležitost vystoupit na profesionálním pódiu před publikem tvořeným jejich vrstevníky a odbornou uměleckou porotou – v letošním roce zastoupenou herečkami Danou Černou a Marií Málkovou, hercem Vilémem Udatným a pedagožkou Klárou Litterovou. Patronem Ležáckého veršování je již od samých počátků herec a recitátor Alfréd Strejček, který je s námi stále v kontaktu prostřednictvím osobních videozdravic. Moderování se profesionálně ujal náš dlouhodobý podporovatel a přítel – herec Michal Zelenka, syn přeživšího lidického dítěte Václava Zelenky.

Během uplynulých deseti let se akce stala mezi dětmi velice populární – počet soutěžících se oproti jejím prvním ročníkům zdvojnásobil a mnoho dětí se Ležáckého veršování účastní opakovaně. Do letošního ročníku recitačního klání se přihlásilo celkem padesát jedna žáků a studentů z celé České republiky, což dokládá jejich trvalý zájem.

Vyhlášení výsledků a předání cen vítězům si nenechala ujít ani řada pozvaných čestných hostů, k nimž patřil senátor Senátu Parlamentu ČR Jan Tecl, radní Pardubického kraje Miroslav Krčil, tiskový mluvčí Krajského vojenského velitelství Pardubice Mojmír Habart, starosta Miřetic Jaroslav Chour, starosta Prosetína Michal Vychroň a předseda Klubu výsadkových veteránů generála Jaroslava Klemeše Chrudim Ivan Gašpár.

Doprovodný program k akci pravidelně zahrnuje prezentaci krátkých dokumentů zachycujících zásadní historické události spojené s tragickým příběhem Ležáků a Lidic a připomíná důležitá výročí spojená s těmito místy. Ve foyer klubu Hlinečan byla letos připravena ke zhlédnutí výstava „Slzy všech lidí jsou stejné“, která je věnována akademické sochařce Marii Uchytilové, autorce Památníku dětských obětí války, bronzového sousoší 82 lidických dětí. Od narození této výjimečné umělkyně letos uplynulo sto let.

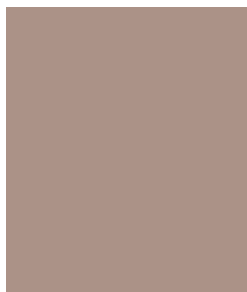
V rámci programu vystoupili na pódiu nadpraporčík Petr Kopecký ze 43. výsadkového pluku a praporčík Mojmír Habart z Krajského vojenského velitelství Pardubice, kteří děti blíže seznámili se službou vojenských profesionálů i s příběhy válečných veteránů, kteří pro naši vlast obětovali to nejcennější – svůj život.

Děkujeme našim partnerům za podporu při organizaci desátého ročníku Ležáckého veršování i všem soutěžícím – za to, že se sešli v tak hojném počtu, za jejich osobní odvahu i za šíření krásy českého jazyka a umění přednesu.

Životní jubileum a nová kniha Jarmily Doležalové (13. listopadu 2024)

V muzeu Památníku Ležáky proběhla oslava krásných 85. narozenin Jarmily Doležalové, poslední přeživší ležácké tragédie. V tento den rovněž proběhla autogramiáda její nové knihy s názvem „Jarmila i Camilla. Tři životy ležácké dívky“, která popisuje dramatický životní příběh Jarmily Doležalové.

„Ležácké podvečery: Křeslo pro hosta“ (25. listopadu 2024)

Milou návštěvou, která v rámci cyklu „Ležácké podvečery“ v muzeu Památníku Ležáky usedla do našeho křesla pro hosta, byla vynikající herečka, dabérka a šarmantní dáma, Libuše Švormová. Moderování se profesionálně ujal dlouhodobý spolupracovník Památníku Ležáky Robert Tamchyna.

VZDĚLÁVÁNÍ V PAMÁTNÍKU LEŽÁKY

Ležácká tragédie, odbojová činnost na území protektorátu a působení výsadku SILVER A na Pardubicku jsou tématy, jimiž se zabýváme v rámci vzdělávacích programů určených pro děti z MŠ, žáky ZŠ a studenty SŠ a SOU. Součástí návštěvy muzea je prohlídka expozice „Ležáky – osada, která nemlčela“, promítání dokumentu o ležácké tragédii a procházka pietním územím s odborným výkladem.

Vzdělávací programy

"Kde bydlí slunéčko sedmítečné" - vzdělávací program pro MŠ a žáky 1. třídy ZŠ

Lidská obydlí jsou různorodá a stejně odlišné jsou i domovy zvířat, která potkáváme v naší přírodě. Při procházce přírodou budeme pátrat, jací živočichové bydlí v lese, na louce, v rybníce nebo v potoce.

"Jak se žilo v Ležákách" - vzdělávací program pro I. stupeň ZŠ

Osadu Ležáky připomínají v tichém údolí už jen pomníky. Jaký byl život zdejších obyvatel, jak se starali o své domácnosti, čím se živili a jak trávili volné chvíle, než za svou odvahu postavit se nacistickému Německu zaplatili v červnu 1942 svými životy? S pomocí nám už mnohdy zapomenutých předmětů můžeme i dnes nadále objevovat zajímavé informace o historii.

"Ležáky, místo mé stanice" - vzdělávací program pro žáky II. stupně ZŠ

Jaký význam měla odbojová činnost na území protektorátu a jakou roli v něm sehrál výsadek SILVER A a ležácký odboj? Žáci se naučí využívat dobové materiály k interpretaci historického období a získají přehled o odbojové činnosti v Ležákách.

"Osudy dětí za 2. světové války" - vzdělávací program pro žáky 8. a 9. tříd ZŠ a studenty SŠ

Jaké byly konkrétní osudy tří dětí, jejichž životy významně ovlivnila 2. světová válka a holokaust? Žáci si během projektu prohloubí své dějinné vědomosti, vytvoří si hlubší vztah a postoj k tématu. Formou dramatické výchovy a vstupu do role se žáci seznámí například s osudem ležáckého chlapce, lidické dívky a židovského chlapce. Hluběji pochopí příčiny a důsledky 2. světové války, které měly vliv na život dětí rozličných národností i sociálních pozic.

"Příběh osady Ležáky" - vzdělávací program pro II. stupeň ZŠ

Jaký význam mají pro výklad historie dobové materiály a co vše lze vyčíst ze sbírkových předmětů? Prostřednictvím digitalizovaných materiálů historické sbírky získají žáci přehledný a srozumitelný vhled do života obyvatel osady Ležáky a jejich tragického osudu.

"Stopy ležácké tragédie" - vzdělávací program pro studenty SŠ

Jaký význam měla odbojová činnost na území protektorátu a jakou roli v něm sehrál paravýsadek SILVER A a ležácký odboj? Studenti se naučí využívat dobové materiály k interpretaci historického období s využitím informací z panelů naučné stezky Ležáky a získají přehled o odbojové činnosti v Ležákách.

Statistika návštěvnosti vzdělávacích programů v Památníku Ležáky

NÁZEV PROGRAMU	Odučeno celkem	Celkový počet žák I. a II. stupně ZŠ	Celkový počet studentů SŠ	Celkový počet studentů VŠ
„Spříznění osudem“	2	30	31	-
„Jak se žilo v Ležákách“	6	95	-	-
„Ležáky místo mé stanice“	7	143	-	-
„Osudy dětí za 2. světové války“	9	153		
„Příběh osady Ležáky“	4	107		
„Stopy ležácké tragédie“	11	-	177	74
Bez edukačního programu (prohlídka muzea s výkladem historie)	14	152	182	-

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ

leden–prosinec	– 1 úvazek (vedoucí Památníku Ležáky)
duben, květen, červen	– 0,5 úvazek (3 průvodkyně Památníku Ležáky)
červenec	– 0,75 úvazek (2 průvodkyně Památníku Ležáky)
srpen, září, říjen	– 0,75 úvazek (1 průvodkyně Památníku Ležáky)
červenec, srpen, září, říjen	– DPP (2 průvodkyně – zástup za dovolenou a za nemoc)

OTEVÍRACÍ DOBA MUZEA PAMÁTNÍKU LEŽÁKY

od 5. dubna 2024	úterý–neděle od 9:00 do 17:00
květen–srpen	denně od 9:00 do 17:00
září–říjen	úterý–neděle od 9:00 do 17:00
28. října 2024	pondělí od 9:00 do 17:00

CELKOVÁ NÁVŠTĚVNOST PAMÁTNÍKU LEŽÁKY V ROCE 2024

	cizinci	ČR	ciz. studenti	ČR studenti	vzdělávání	zdarma	ostatní	soutěže/ geocach.	kultura	Minigalerie	celkem
leden	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	100
únor	0	0	0	0	12	4	0	0	0	0	16
březen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
duben	1	178	1	70	0	230	41	320	79	521	1441
květen	5	213	2	213	238	191	36	150	0	799	1847
červen	2	268	2	99	283	1508	84	150	0	1721	4117
červenec	1	842	0	425	35	144	169	0	0	863	2479
srpen	13	760	11	338	0	201	114	0	0	777	2214
září	6	215	0	37	38	83	77	0	0	131	587
říjen	1	199	8	170	82	143	34	0	0	148	785
listopad	0	4	0	41	161	144	8	0	45	8	303
prosinec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
celkem	29	2679	24	1393	749	2648	563	720	124	4960	13889

IN MEMORIAM

IN MEMORIAM

V roce 2024 nás bohužel navždy opustili tři výjimeční lidé, pamětníci tragického příběhu Lidic a Ležáků: poslední lidická žena – paní Jaroslava Skleničková, syn rodiny Burdychových, která ukrývala člena paravýsadku SILVER A Jiřího Potůčka – pan Antonín Burdych a přeživší lidické dítě – paní Eva Kubíková-Bullock.

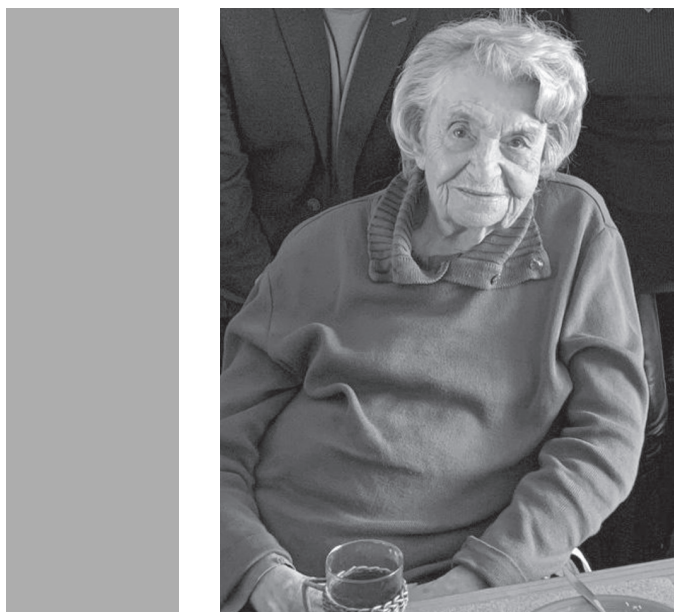
Jaroslava Skleničková

Narodila se 27. března 1926. Její maminka Anna pocházela z rodiny lidického hostinského Josefa Votruby a tatínek Jaroslav, rodák z Rosnic u Hradce Králové, byl vyhlášeným cukrářem a šéfkuchařem. Před válkou pracoval na mnoha místech Československa a Jaroslava s ním tak prošla i jeho působišti v Luhačovicích a ve Smokovci na Slovensku. V březnu 1939, po nacistické okupaci a osamostatnění Slovenska, se Suchánkovi vrátili do Čech a usadili se v Lidicích. Zde je zastihly tragické události června 1942, které rodinu nesmazatelně poznamenaly. Jaroslavy tatínek byl totiž jedním ze 173 lidických mužů, které němečtí nacisté zavraždili v zahradě Horákova statku.

Mladička Jaroslava měla tehdy obrovské štěstí, že jí bylo na konci března 1942 šestnáct let. Kdyby byla o pouhé tři měsíce mladší, skončila by její životní pouť spolu s dalšími 82 lidickými dětmi v plynových autech v Chelmnu nad Nerrem. Pokud by se narodila jako chlapec, jak si to její tatínek moc přál, zastřelili by ji tehdy spolu s ním... Takto se však ocitla jako vůbec nejmladší lidická žena v koncentračním táboře Ravensbrück. Zde společně s maminkou a starší sestrou Milou prošly tři roky trvajících hrůzami a utrpením.

Mezi lidickými ženami byla Jaroslava výjimečná nejen svým nízkým věkem, ale i vynikající pamětí a neuvěřitelným smyslem pro humor. V neposlední řadě pak také tím, že se jako jediná pustila do literárního zpracování svých vzpomínek. Napsala dvě knihy – „Jako chlapce by mě zastřelili“ a „Vzpomínky mě stále tíží“.

Tak jak lidické ženy postupně odcházely tam, odkud není návratu, zůstaly pojednou Jaroslava se svou sestrou Miloslavou těmi posledními. Miloslava nás navždy opustila v prosinci 2019 a Jaroslava se tak stala poslední žijící lidickou ženou. V pátek 27. září 2024 se životní pouť Jaroslavy Skleničkové navždy uzavřela.

Antonín Burdych

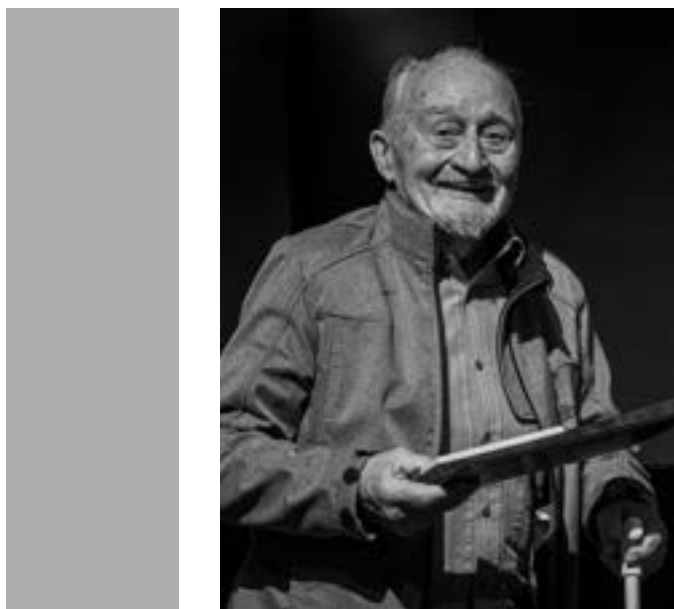
Mimořádný muž a skvělý kamarád, kterému jsme nikdo, kdo jsme ho znali, neřekli jinak než Toniček, se narodil 8. dubna 1934. Pocházel ze statečné rodiny Burdychových z Končin u Červeného Kostelce, která na konci června 1942, tedy v době největších hrůz vrcholící heydrichiády, poskytla útočiště radiotelegrafistovi Jiřímu Potůčkovi z paravýsadku SILVER A.

Řekne-li se hrdina, mnozí si vybaví jména parašutistů Jana Kubiše, Josefa Gabčíka, Adolfa Opálky a mnoha dalších. Nebezpečné úkoly, jež měli v okupované vlasti vykonat, by se jim však nikdy nepodařilo splnit bez pomoci stovek obyčejných, přitom však tak neobyčejných lidí. Ti jim přitom pomocnou ruku nabízeli v situaci, kdy jim bylo jasné, co je v případě odhalení očekává. Patřili mezi ně i Burdychovi.

Hovoříme-li o této rodině, jsou vůbec slova hrdinství, statečnost a odvaha dostatečná proto, aby je patřičně ocenila? V době, kdy se rozhodli Jiřímu Potůčkovi pomoci, probíhalo již pět neděl vraždění na celém území protektorátu, byly vypáleny Lidice a Ležáky. A oni nezaváhali! Za svou lásku k vlasti a nezměrné hrdinství však zaplatili nejvyšší cenu. Antonín Burdych mladší byl gestapem smrtelně postřelen při pokusu o Potůčkovo zatčení 30. června 1942. Jeho rodiče Antonín a Josefa Burdychovi, manželka Milada i sestra Zdenka Satranová se svým manželem Ladislavem, byli zavražděni 9. července 1942 večer na popravišti v Pardubicích. Z celé rodiny zůstal pouze Toniček a jeho o čtyři roky starší bratr Vladimír.

Toniček Burdych vystudoval lesnickou školu a nadále žil v rodném kraji, v obci Rtně v Podkrkonoší, která je vzdálená od Končin pouze několik kilometrů. I ve svém pokročilém věku aktivně navštěvoval školy i pietní akce, kde vyprávěl o tragickém a zároveň hrdinském osobním příběhu své rodiny.

Náš dlouholetý spolupracovník a vzácný člověk, Toniček Burdych, nás navždy opustil 12. listopadu 2024.

Eva Kubíková-Bullock

Narodila se 29. dubna 1937 v Praze manželům Františkovi a Anně Kubíkovým. Již při seznámení jejích rodičů sehrála roli velká náhoda. Zatímco Evina maminka žila v Lidicích, tatínek se narodil českým rodičům trvale usadlým v hlavním městě Německa – Berlíně. Pravděpodobnost, že by se mohli někdy potkat, tak nebyla příliš velká. Protože však měl František Kubík občanství Československé republiky, musel absolvovat povinnou dvouletou vojenskou službu, během níž se skamarádil s Františkem Milerem z Lidic. A právě při jedné z návštěv u svého přítele poznal jeho mladší sestru Annu, s níž se 10. října 1934 na pražské Staroměstské radnici oženil. Do Berlína se již po vojně nevrátil a našel si práci v ČTK, kde působil jako redaktor a podílel se i na vysílání Československého rozhlasu.

Vzhledem k tomu, že se Kubíkovi trvale usadili v Lidicích, kde bydleli v č. p. 41, zasáhl do jejich osudů tragicky 10. červen 1942, kdy byla obec Němci vypálena a její mužští obyvatelé povražděni v zahradě Horákova statku. Mezi nimi i Evin tatínek František. Malá Eva byla společně s maminkou odvezena do tělocvičny kladenské reálky, odkud 12. června 1942 putovala s ostatními lidickými dětmi do polské Lodže (německy Litzmannstadt). Maminka Anna byla spolu s lidickými ženami odeslána do koncentračního tábora Ravensbrück.

Právě tehdy do Evina života opět zasáhla náhoda. A to naprosto zásadní. Když němečtí nacisté krátce před povražděním 82 lidických dětí vybrali (z dosud ne zcela jasných důvodů) dalších sedm z nich k poněmčení, byla Eva mezi nimi. Tou dobou již po ní intenzivně pátrala její teta Ella Spornagelová, tatínkova v Německu žijící sestra, která německé úřady přesvědčila, aby jí byla Eva svěřena do výchovy, s tím že ji bude vychovávat v „německém duchu“. Tuto její žádost usnadňovalo to, že její manžel byl rodilý Němec, a navíc v té době sloužil jako voják v německé armádě.

Eva se tak po pobytu v několika dětských domovech nakonec ocitla v rodině své tety, v níž vyrůstala společně se svou sestřenicí Renatou. Ani tato část Evina života však nebyla jednoduchá. Její strýc na východní frontě padl a rodina prožila v Berlíně několik těžkých spojeneckých náletů, při kterých málem přišli o život. Nakonec museli hlavní město Německa opustit, a protože teta vážně onemocněla, skončila obě děvčata opět v dětském domově. Eva vždy vzpomínala na otřesné hygienické podmínky, všudypřítomný hlad i na to, jak jim starší chlapci ubližovali a bili je.

Díky manželovi tatínkovy sestřenice žijícímu v Plzni, který byl s Evinou tetou v kontaktu, se malou Evu podařilo bezprostředně po skončení 2. světové války dopravit zpátky do Československa. Zde se 10. června 1945 zúčastnila vůbec první Lidické tryzny, během níž se konečně mohla po třech dlouhých letech opět obejmout se svou maminkou. Byl to právě Evin návrat, co v lidických ženách vyvolalo naději, že se brzy opět shledají se svými dětmi. To se však nakonec splnilo pouhé hrstce z nich...

Dva roky po skončení války se Evina maminka provdala za Jaroslava Zbírala, s nímž měla další dceru. Rok po komunistickém puči v únoru 1948 se manželé Zbíralovi rozhodli s oběma dcerami odejít ilegálně za hranice. Přes utečenecké tábory v Německu nakonec doputovali do Norska, kde se jich zpočátku ujala norská kamarádka Eviny maminky, s níž se poznala v době, kdy byly společně vězněny v Ravensbrücku.

Po pěti letech strávených na severu Evropy přišla v Evině životě další významná změna. Rodina totiž zamířila do Kanady, kde již tou dobou žil bratr Jaroslava Zbírala, a kde Eva našla nový domov. Na univerzitě v Montrealu vystudovala oční lékařství (promována byla v roce 1965), čím si splnila sen stát se lékařkou a v manželství s novinářem Gordonem Bullockem se jí narodily dvě děti – dcera Anna-Marie a syn František. Vedle lékařské profese byla Evinou celoživotní láskou vážná hudba a jazyky, pro které, jak říkala, podědila talent po tatínkovi. Kromě češtiny, francouzštiny, angličtiny, němčiny a latiny ovládala též italštinu a norštinu.

Na Lidici Eva nikdy nezapomněla a pokud jí to zdravotní stav dovoľoval, navštěvovala je, a to přesto, že pro ni byly vzpomínky na tragické události nesmírně bolestivé. „První roky jsem nemohla ani jít do lidického muzea, jenom jsem tam tak seděla venku na zídce a plakala. Tak strašně mě to zraňovalo,” vzpomínala. Nikdy při svých návštěvách neopomněla navštívít místo, kde stávaly staré Lidice: „Tady na pietním území cítím směs emocí. Víím, že právě tady jsou mé kořeny. A i když to bylo všechno Němci zdevastováno a roste zde jenom tráva, tak tu život díky té přírodě stále je.”

Životní pouť Evy Kubíkové-Bullock se definitivně uzavřela v kanadském Hamiltonu v sobotu 28. prosince 2024. V pátek 3. ledna 2025 se s ní její nejbližší rozloučili naposled.

Čest Vaší památce! Nikdy nezapomeneme!

SPRÁVA MAJETKU

SPRÁVA MAJETKU, INVESTIČNÍ A NEINVESTIČNÍ AKCE

Agenda správy majetku, která zahrnuje i investiční rozhodování, spadá do gesce oddělení Správy sbírek, majetku a provozně-technického oddělení. Toto oddělení dále komplexně zajišťuje správu sbírkového fondu a návštěvnícký provoz.

Pro rok 2024 byly na úseku správy majetku stanoveny krátkodobé cíle určující směřování činnosti oddělení. Ty vycházejí z klíčového dlouhodobého cíle organizace na tomto úseku, kterým je zajištění udržitelného a zároveň reprezentativního provozu a důstojného připomínání příběhu lidické a ležácké tragédie prostřednictvím krajiny, objektů a expozic.

Podařilo se z větší části dokončit opravu dlažby na nádvoří muzea Památníku Lidice. Součástí projektu byl i plán údržby pískovcových a vápencových ploch za účelem prodloužení životnosti opravené a obměněné dlažby. Dokončili jsme projektovou dokumentaci na rekonstrukci hráze rybníka Ležák a pokročili jsme v přípravě záměru stavební rekonstrukce muzea Památníku Ležáky.

Postoupili jsme do druhé etapy Revitalizace pietního území u Rákosova statku v Lidicích a zahájili přípravné práce na projektu Restaurování památníku dětských obětí války od Marie Uchytlové. Zároveň jsme ve spolupráci s příslušným orgánem památkové péče provedli revizi restaurátorského záměru na restaurování základů Horákova statku v Lidicích.

Bližší informace o činnosti oddělení viz text níže.

NEMOVITOSTI VE SPRÁVĚ PAMÁTNÍKU LIDICE

Památník Lidice spravuje pozemky a objekty v Lidicích (katastrální území Lidice) a v Ležákách (katastrální území Miřetice u Nasavrku a Louka u Vrbatova Kostelce).

Pietní území v Lidicích

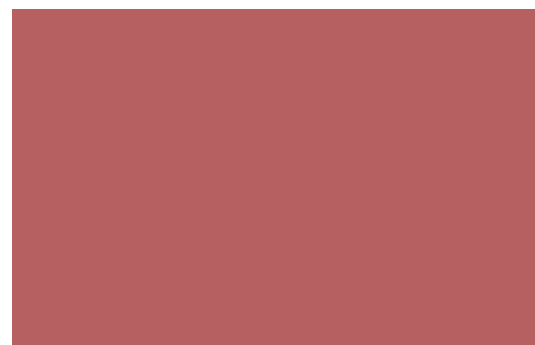
Rozsáhlé pietní území, které je zapsáno na seznamu národních kulturních památek (č. 117 z roku 1962), patří k základní hodnotě Památníku Lidice. Místo, na kterém se rozprostírala původní obec, je jedním z klíčových nositelů paměti tragických událostí. Areál je celoročně volně a bezplatně přístupný veřejnosti. Zhruba 20 % návštěvníků památníku soustředí svou pozornost pouze na pietní území, aniž by navštívilo muzeum.

Autorem architektonického návrhu pietního místa je tým architektů pod vedením Františka Marka. Realizace prací vedoucích ke kultivaci zeleně a vytvoření a umístění architektonických prvků probíhala v letech 1947–1962. Nádvoří s glorií působí jako vstupní brána na území bývalé obce, která byla ponechána ve strohé parkové úpravě, byla doplněna pouze několika architektonickými prvky. Původní hranice jsou lemovány stromovým porostem. Na pietním území se nachází hrob lidických mužů, sochařská díla, základy Horákova statku (jediné základy původního objektu odhalené po 2. světové válce), obnovené základy kostela sv. Martina a školy, po válce obnovený hřbitov a několik pomníků připomínajících základní historické souvislosti.

Růžový sad

Pomyslným mostem mezi historií a současností obce Lidice se stal Růžový sad založený v roce 1955 sirem Barnettem Strossem. Ojedinělé rozárium, v němž je vysazeno na 24 tisíc růžových keřů zhruba 240 odrůd, bylo v roce 2015 zařazeno do prestižního seznamu Garden of Excellence. Péče o sad je nejnáročnější činností z pohledu údržby zeleně. Ročně je na ni vynaložena cca polovina celkových nákladů připadajících na celkovou údržbu zeleně. Tato skutečnost se nejcitelněji projevila v 90. letech 20. století, kdy sad ve správě obce zcela zpustl, neboť se v rámci obecního rozpočtu nedařilo vyčlenit dostatečné finanční prostředky pro jeho pravidelnou údržbu. Po roce 2000, se vznikem Památníku Lidice jako příspěvkové organizace Ministerstva kultury ČR, byl sad znovu obnoven.

Muzeum v Lidicích

Součástí vstupního komplexu na pietní území je budova muzea postavená v roce 1962. Za účelem rozšíření a modernizace prošla celkovou rekonstrukcí a dostavbou v letech 2002–2005. V roce 2019 bylo zjištěno, že stávající konstrukce budovy je z hlediska jejího zatížení nedostačující, proto byl v roce 2020 zahájen projekt, jehož cílem měla být sanace nosných konstrukcí. Dokončením projektu v roce 2021 byla zajištěna dlouhodobá životnost budovy. V roce 2006 byla v muzeu otevřena dlouhodobá expozice „A nevinni byli vinni...“, jejíž výjimečnost dokládá řada ocenění i pozitivní ohlasy návštěvníků. Vzhledem k tomu, že je z velké části multimediální, působí moderně a nadčasově, zároveň však podléhá rychlému technologickému opotřebení. Z tohoto důvodu je nutná pravidelná obměna audiovizuálních zařízení za účelem dosažení co nejvyššího obrazu a zvuku, aby expozice nepůsobila na diváka zastaralým dojmem. V roce 2022 se díky rekonstrukci a modernizaci recepce muzea podařilo i tento prostor povýšit na úroveň muzea 21. století.

Lidická galerie a restaurace

Nachází se v prostorách původního kulturního domu v centru obce Lidice. Disponuje výstavními prostory stálé expozice Lidické sbírky umění, její nejnovější instalace „Oslava života“ byla otevřena v březnu 2024 a každý rok je pravidelně obměňována. V 1. patře je prostor pro krátkodobé výstavy. V době od června do ledna se zde koná „Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice“ (od roku 1972), zbylou část roku slouží expozice k prezentaci výstav určeným výhradně dětem. Dále se v objektu nacházejí prostory ředitelství Památníku Lidice, edukační prostory a depozitáře. Součástí Lidické galerie je také restaurace, která slouží mimo jiné jako obslužné zařízení pro hosty Památníku Lidice.

Rodinný dům č. p. 116

Roku 2013 se podařilo získat do majetku Památníku Lidice jeden z domů, které byly postaveny v 50. letech 20. století pro přeživší lidické ženy a děti. Dům byl ve zcela původním stavu, což přispělo i k rozhodnutí pro rekonstrukci v autentické podobě. Po jejím provedení zde byla 14. prosince 2017 slavnostně otevřena expozice „Stavíme nové Lidice“. Vedle toho se zde dále nacházejí i kancelářské a vzdělávací prostory. V roce 2023 byl dům přidán na exkluzivní seznam architektonických skvostů mezinárodní platformy ICONIC HOUSES.

Pietní území v Ležákách

Pietní území v Ležákách je na seznamu národních kulturních památek zapsáno pod číslem 149 z roku 1978. Jeho ztvárnění bylo realizováno podle architektonického návrhu architekta Ladislava Žáka po roce 1946, avšak nikdy nebylo zcela dokončeno. Je tvořeno zvýrazněnými půdorysy původních domů se specifickými stélami (tzv. hrobodomy) a stejně jako pietní území v Lidicích je základním kamenem paměti tragického příběhu osady Ležáky.

Muzeum a restaurace v Ležákách

Stavba budovy ležáckého muzea probíhala v letech 1966–1971. V roce 2008 a 2009 muzeum prošlo celkovou rekonstrukcí a byla zde zpřístupněna expozice „Ležáky, osada, která nemlčela“, jež doplňuje stejnojmenný dokument. V roce 2022 byla hlavní expozice muzea obměněna. Vznikla částečná nová expozice doplněná o virtuální 3D model osady Ležáky. Zároveň vznikl nový dokumentární film „Ležáky – příběh odvahy“, který je v muzeu promítán návštěvníkům. V souvislosti s obměnou expozice se uskutečnil také stavebně-technický průzkum, který byl dokončen a vyhodnocen v roce 2023. Dle jeho zjištění je nezbytná stavební rekonstrukce muzea za účelem vytvoření vhodných hygienických podmínek pro pracovníky a návštěvníky a zajištění stabilních teplotně-vlhkostních podmínek pro vystavení sbírkových předmětů.

Budova restaurace v těsné blízkosti muzea prošla rekonstrukcí ve stejné době jako muzeum. V jejím zadním traktu se nachází prostory Minigalerie, v nichž jsou pravidelně prezentovány krátkodobé výstavy organizované Památkem Lidice. V roce 2024 byla získána dotace ve výši 500 000 Kč od Ministerstva kultury ČR na zhotovení projektové dokumentace rekonstrukce muzea. Projektant byl vysoutěžen a projekt je očekáván do konce února 2025.

Výše uvedené nemovitosti vyžadují nejen pravidelnou údržbu a opravy, ale z hlediska jejich stáří také nemalé investice. Některé objekty se nacházejí v havarijním stavu (základy Horákova statku, hráz rybníka Ležák, budova ležáckého muzea), jenž je potřeba co nejrychleji odstranit. V této souvislosti byly již v roce 2021 zahájeny práce směřující k naplnění nutného cíle a práce na jednotlivých projektech stále aktivně pokračují.

INVESTIČNÍ A NEINVESTIČNÍ AKCE

Zajištění havarijního stavu hráze rybníka Ležák

V dubnu 2020 bylo písemně informováno vedení Památníku Lidice starostou obce Miřetice o průsaku vody z hráze rybníka Ležák. Na místo byla okamžitě svolána schůzka se zástupci Památníku Lidice, obce Miřetice, Rybářského svazu, Městského úřadu Hlinsko, Národního památkového ústavu a Krajského úřadu Pardubického kraje za účelem zjištění skutečné situace. Po odborném ohledání místa byl Městským úřadem Hlinsko konstatován havarijní stav hráze. Při této příležitosti byla zároveň zjištěna absence geometrického plánu hráze (který předtím nikdy neexistoval) a chybný zápis hráze do katastru nemovitostí, kde byla uvedena jako ostatní plocha, nikoliv jako vodní dílo.

V první fázi byl proveden hydrometeorologický průzkum hráze, následně byly zahájeny práce na vytvoření geometrického plánu, který byl v prosinci 2020 předložen k připomínkování Památníku Lidice i majitelům dotčených pozemků a následně v lednu 2021 stavebnímu úřadu k vyjádření. Po předložení připomínek orgánů památkové péče byl geometrický plán přepracován a byl podán návrh na vklad do katastru nemovitostí. Katastrální úřad pro Pardubický kraj po doplnění požadovaných údajů ze strany vlastníků pozemků provedl zkraje roku 2022 zápis hráze do katastru nemovitostí.

Koncem roku 2021 se zde konala schůzka se zástupci Agentury na ochranu přírody a krajiny, s nimiž byl konzultován postup pro vytvoření projektové dokumentace i případné možnosti využití dotačních titulů vypisovaných agenturou v roce 2022. Bohužel, Agentura na ochranu přírody a krajiny nevypsala odpovídající dotační titul v roce 2022, ani v roce 2023. Došlo proto alespoň k dokončení projektové dokumentace rekonstrukce hráze a odsouhlasení finančních prostředků na zajištění inženýrské činnosti související s podáním žádosti o dotaci. Zároveň byly koordinovány činnosti související s vydáním stavebního povolení, administrací veřejných zakázek a autorského dozoru. V roce 2024 byla získána dotace ve výši 500 000 Kč od Ministerstva kultury ČR na zajištění administrativní a inženýrské činnosti. V roce 2025 je očekáván zisk stavebního povolení, výběr zhotovitele a začátek stavební činnosti.

Restaurování základů Horákova statku

Základy Horákova statku se nacházejí v havarijním stavu. Na podzim 2020 byli osloveni přední čeští restaurátoři, aby provedli nezbytné průzkumy a na základě zjištěných výsledků sestavili nový restaurátorský záměr. Vznikl tým odborníků tvořený restaurátory, klimatology, petrology a statikem, který v průběhu roku 2021 provedl nezbytné průzkumné práce a navrhl konečnou podobu restaurátorského záměru. Ten byl konzultován s orgány památkové péče a zástupci Archeologického ústavu Akademie věd České republiky.

Původní záměr zrestaurovat základy Horákova statku k 80. výročí lidické tragédie v roce 2022 bohužel nebyl naplněn, protože restaurátorský záměr byl dosud rozporován a dotčené orgány navíc požadují dodatečný hydrologický průzkum, který by zmapoval vsakování povrchové vody. Hydrologický průzkum měl být proveden na jaře roku 2022. Kvůli klimatickým podmínkám však neproběhl z důvodu významného rizika poškození zeleně a dále nevhodného načasování [výročí lidické tragédie]. Hydrologický průzkum byl proto odložen na rok 2023.

V roce 2023 byla nutnost provést hydrologický průzkum opakovaně konzultována s příslušným orgánem památkové péče. Výsledný závěr připustil, že by se restaurátorský záměr mohl bez průzkumu obejít. V roce 2024 probíhala další jednání o snížení ceny a zjednodušení procesu restaurování a výsledky těchto jednání byly opakovaně zaneseny do upraveného restaurátorského záměru. Památník Lidice očekává v roce 2025 souhlasné stanovisko k zahájení prací. Součástí restaurování bude i harmonogram údržby, který zajistí udržitelnou péči o tento jediný odkrytý původní stavební prvek z dob před lidickou tragédií.

Revitalizace pietního území u Rákosova statku

V roce 2022 byla dokončena první etapa revitalizace – demolice provozních budov z 50. let 20. století, demolice příjezdové cesty, odstranění závoře a starých lavic, včetně úprav terénu do roviny navezením potřebné zeminy.

V roce 2023 byla administrativně dokončena příprava druhé etapy – vykácení nepůvodních jehličnatých dřevin, optické propojení se stávajícím pietním územím, vyčištění od náletových dřevin a obnova původní studánky za Rákosovým statkem. V současné době je další realizace blokována vyjednáváním s Obcí Lidice. Ve spolupráci s Národním památkovým ústavem je proto upravován rozsah prací pro získání povolení ke kácení dřevin. Přes opakovaná jednání s Obcí Lidice se bohužel nepodařilo získat souhlas s kácením dřevin a druhá etapa byla obcí zcela zamítnuta.

Třetí etapa – obnova ovocného sadu: odkrytí původních ovocných stromů, které jsou v současné době zakryty v 70. letech 20. století uměle dosazovanými jehličnany, dosazení dalších ovocných stromů za účelem obnovy původního ovocného sadu, který se rozprostíral v sousedství Rákosova statku. Jedna z etap obnovy ovocného sadu již proběhla v roce 2013. V rámci investičního záměru bylo plánováno celkem šest etap, ovšem realizována byla pouze první etapa a od té doby se práce zastavily. Třetí etapa byla Obcí Lidice zcela zamítnuta.

Údržba architektonických prvků Památníku Ležáky

V roce 2021 byla dokončena Obnova architektonických prvků Památníku Ležáky a součástí závěrečné restaurátorské zprávy byl i harmonogram údržby tak, aby byla zajištěna dlouhodobá udržitelnost opravy. V důsledku záplavy v září 2024 byla provedena mimořádná údržba architektonických prvků nad rámec harmonogramu údržby.

Zařízení pro úpravu vody v Lidické galerii

Z důvodu vysoké tvrdosti vody v objektech Památníku Lidice bylo přistoupeno k investici ve výši téměř 100 000 Kč, na jejímž základě byla z provozních prostředků organizace pořízena úpravná voda pro objekt Lidická galerie. Cílem je snížení znečištění vodovodního potrubí a ochrana koncových spotřebičů včetně zařízení vzduchotechniky a zařízení restauračního provozu před nadměrným opotřebením.

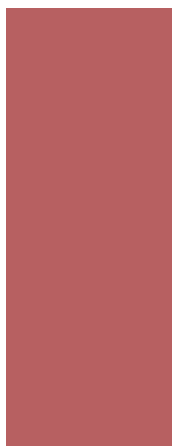

Modernizace kamerového systému

V roce 2024 získal Památník Lidice dotaci ve výši 500 000 Kč od Ministerstva kultury ČR určenou na Rozšíření a modernizaci kamerového systému v Památníku Lidice. Součástí projektu je monitoring pietního území u společného hrobu, monitoring nádvoří muzea Památníku Lidice a obměna zastaralých CCTV kamer v exteriérech i interiérech. Dokončení akce je plánováno na březen 2025.

Dotykový panel ve výstavní síni Pod Tribunou

V promítací místnosti výstavní síně Pod Tribunou byl dokončen nový dotykový panel, který umožňuje návštěvníkům samostatnou obsluhu promítacího zařízení, jež obsahuje všechny dokumentární filmy, ke kterým má Památník Lidice právo užití. Návštěvníci si tak mohou bez přítomnosti obsluhy vybrat ze široké škály filmů nabízených v několika jazykových mutacích a dozvědět se více informací nad rámec dlouhodobých a krátkodobých expozic.

Pořízení velkoformátového skeneru a datového úložiště

Památník Lidice získal v roce 2024 dotaci z Národního plánu obnovy ve výši 2 775 761 Kč. K těmto investičním prostředkům byly přidány vlastní finanční zdroje ve výši 5 191,68 Kč. Celkově si projekt vyžádal částku 2 780 952,68 Kč. Za tyto finanční prostředky byl pořízen velkoformátový skener WideTEK 60 ART a síťové datové úložiště, které budou v budoucích dvou letech sloužit k celkové digitalizaci sbírek Památníku Lidice dle schváleného Plánu digitalizace. Zároveň bude zařízení používáno k bezplatné spolupráci mezi muzejními subjekty, které nemají možnost digitalizovat své sbírky a též ke komerčním službám pro digitalizaci v oblasti umění.

BĚŽNÝ PROVOZ, OPRAVY A ÚDRŽBA

V průběhu roku 2024 byly na úseku správy majetku prováděny běžné opravy a údržba, včetně zajištění pravidelných revizí, kontrol a zákonných školení. Mezi významnými opravami lze jmenovat opravy fasády a střechy na objektu loubí u muzea Památníku Lidice, opravy referenčních vozů nebo výměnu vadné ústředny EZS v objektu Rodinný dům č. p. 116.

Oddělení správy sbírek, majetku a provozně-technické oddělení dále zajišťovalo:

- technické zajištění akcí pro veřejnost v Lidicích a Ležákách
- administraci veřejných zakázek
- komplexní návštěvnický provoz
- péči o vozový park
- péči o agendu v oblasti BOZP a PO
- dílčí opravy a údržbu
- obměnu DHM, DDHM
- inventarizaci sbírek a majetku

HOSPODAŘENÍ

VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ V HLAVNÍ ČINNOSTI ZA ROK 2024

Památník Lidice ukončil hospodaření za rok 2024 s vyrovnaným výsledkem z hlavní činnosti a zlepšeným výsledkem ve výši 667 258,77 Kč z hospodářské činnosti.

Vyrovnaného výsledku hospodaření se podařilo dosáhnout díky zavedeným a důsledně dodržovaným úsporným opatřením a vysokému pracovnímu nasazení zaměstnanců.

Na hospodaření Památníku Lidice se v roce 2024 projevilo několik faktorů:

VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ Z JINÉ (HOSPODÁŘSKÉ) ČINNOSTI

**Náklady z hospodářské činnosti ve výši 1 106 956,35 Kč
v tomto členění:**

Účet 501 Spotřeba materiálu	9 376,05 Kč
Účet 502 Spotřeba energie	30 698,20 Kč
Účet 511 Opravy a udržování	553 974,14 Kč
Účet 513 Náklady na reprezentaci	29 425,00 Kč
Účet 518 Ostatní služby	167 402,96 Kč
Účet 521 Mzdové náklady	263 880,00 Kč
Účet 524 Zákonné sociální pojištění	50 700,00 Kč
Účet 527 Základní příděl do FKSP	1 500,00 Kč
Účet 563 Kurzové ztráty	261,42 Kč

**Výnosy z hospodářské činnosti ve výši 1 774 215,12 Kč
v tomto členění:**

Účet 602 Tržby z prodeje služeb	369 528,93 Kč
Účet 603 Výnosy z pronájmu	1 404 685,96 Kč

v tomto členění:

Účet 603200 Tržby z dlouhodobého pronájmu	1 384 458,27 Kč
Účet 603300 Tržby z krátkodobého pronájmu	20 227,68 Kč
Účet 603310 Tržby z pronájmu movitých věcí	0 Kč

Účet 649 Ostatní výnosy z činnosti	0,24 Kč
------------------------------------	---------

Výsledek hospodaření v letech 2014-2024	Částka	
Rok	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
2024	0,00 Kč	667 258,77 Kč
2023	0,00 Kč	447 526,03 Kč
2022	0,00 Kč	658 839,52 Kč
2021	0,00 Kč	448 167,03 Kč
2020	0,00 Kč	468 385,08 Kč
2019	0,00 Kč	735 945,39 Kč
2018	0,00 Kč	287 342,06 Kč
2017	0,00 Kč	104 496,28 Kč
2016	0,00 Kč	149 368,94 Kč
2015	0,00 Kč	123 666,96 Kč
2014	0,00 Kč	93 585,17 Kč

Památník Lidice vede zvlášť účetnictví v rámci hlavní činnosti a zvlášť účetnictví v rámci hospodářské činnosti pomocí útvarů. Účetnictví je odděleno analytickými účty. V rámci hospodářské činnosti jsou účtovány náklady a výnosy vztahující se zejména k pořádaným svatbám, pronájmu parkoviště, pronájmu restaurací, ubytovacím kapacitám a komisnímu prodeji.

MZDOVÉ NÁKLADY

Podíl výdajů na mzdové náklady na celkových nákladech organizace účet 521		
Celkové náklady	Mzdové náklady hlavní činnost	Mzdové náklady hospodářská činnost
41 514 883,97 Kč	11 136 743,00 Kč	263 880,00 Kč

Účet 521				
521		Celkem	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
521000	Mzdové náklady na platy	10 683 730,00	10 533 730,00	150 000,00
521100	Mzdové náklady OON	669 500,00	555 620,00	113 880,00
521200	Náhrada mzdy za PN	47 393,00	47 393,00	0,00

Plnění rozpočtu				
název položky	rozpočet	skutečnost	rozdíl	zdroj
Platy zaměstnanců	10 468 541,00 Kč	10 581 123,00 Kč	112 582,00 Kč	Fond odměn
OON	488 300,00 Kč	555 620,00 Kč	67 320,00 Kč	Rezidence CME

Na náhradách za PN bylo vyplaceno 47 393,00 Kč.

K 31. prosinci 2024 OON bylo čerpáno v rámci hlavní činnosti 555 620,00 Kč.

Na hospodářskou činnost (OON) bylo vyplaceno 113 880,00 Kč.

V rámci OON byly v roce 2024 vypláceny dohody o provedení práce.

V roce 2024 bylo vyplaceno odstupné ve výši 39 330,00 Kč.

Závazný ukazatel – přepočtený počet pracovníků schválený na rok 2024 byl stanoven na 24 pracovníků. Skutečnost za období 01-12/2024 činí 20,55 pracovníků.

Čerpání prostředků na platy v období od 1. ledna 2024 do 31. prosince 2024 bylo rovnoměrné.

Byl zapojen fond odměn ve výši 112 582 Kč, jeho čerpání bylo použito na překročení stanoveného objemu prostředků na platy.

Památník Lidice nenašel dárce, který by přispěl na platy ani na OON.

VÝČET KONTROLNÍCH AKCÍ V PAMÁTNÍKU LIDICE V ROCE 2024

Výsledky vnitřních kontrol

V roce 2024 byly provedeny kontroly v rámci vnitřního kontrolního systému a kontroly interního auditu. V rámci prověření systémů a procesů Památníku Lidice interním auditem nebyly zjištěny žádné skutečnosti, které by měly vliv na úplnost a průkaznost účetnictví.

Opatření přijatá na základě provedených auditů Památníkem Lidice jsou dostačující a adekvátní.

Vnější kontroly

V roce 2024 byla v Památníku Lidice provedena tato vnější kontrola:

Ministerstvo kultury ČR – odbor interního auditu a veřejnosprávní kontroly MK ČR, zjištěné nedostatky byly v termínu odstraněny.

Předmět veřejnosprávní kontroly č. 88/2024: Hospodaření s rozpočtovými prostředky a majetkem státu, dodržování právních předpisů a opatření přijatých Ministerstvem kultury ČR, hospodárnost, efektivnost a účelnost operací při zajišťování úkolů v roce 2023, v případě věcných vztahů i v letech souvisejících.

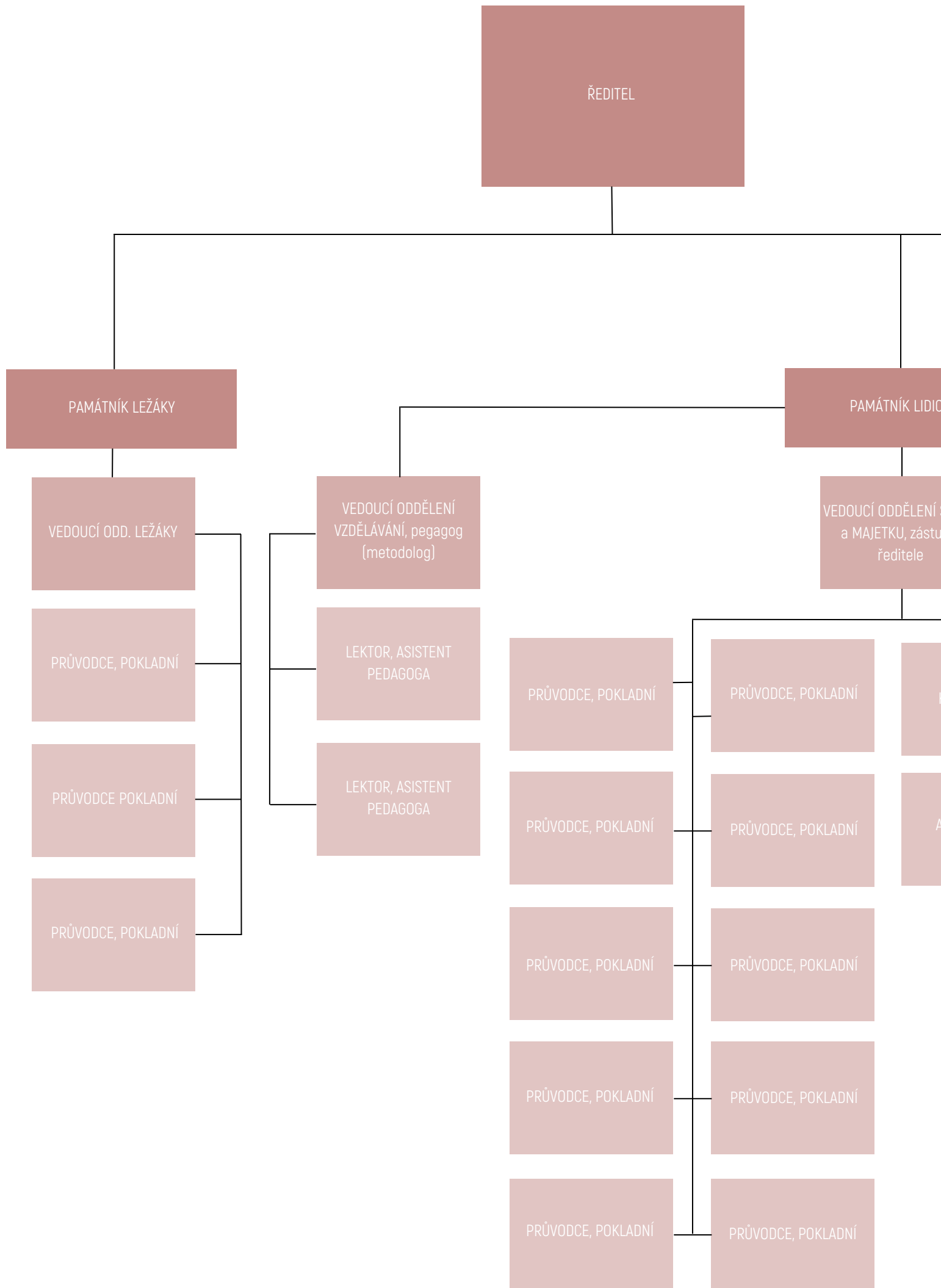
PROJEKTY FINANCOVANÉ MINISTERSTVEM (KULTURNÍ AKTIVITY A DALŠÍ)**Realizace projektů (kulturní aktivity, VISK a další)**

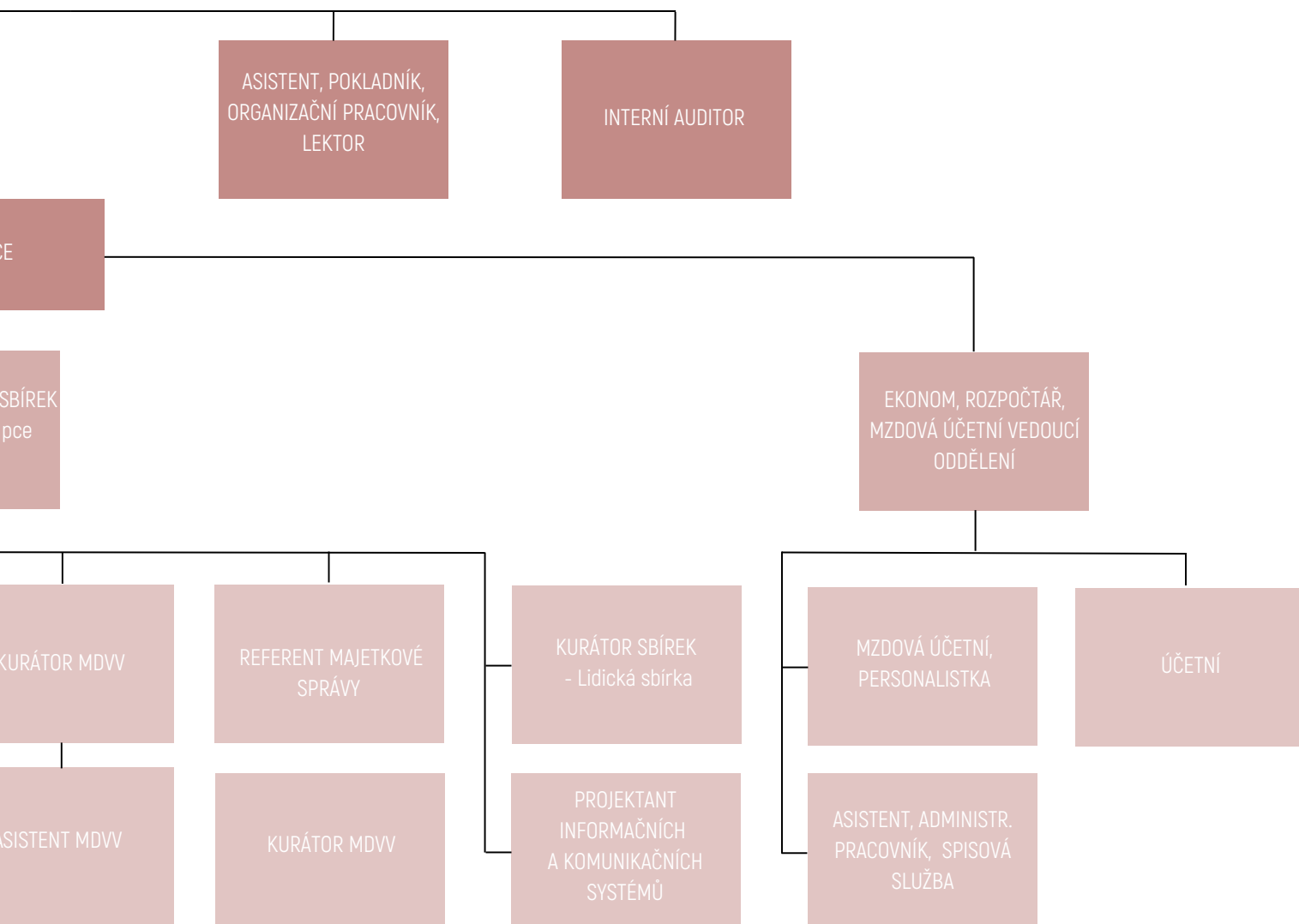
Název projektu		přijato Kč	čerpáno Kč
Mezinárodní vědomostní soutěž „Lidice pro 21. století“	PL001	688 510,00	688 510,00
Mezinárodní konference „Spříznění osudem“	PL002	380 000,00	380 000,00
Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice	PL005	320 000,00	320 000,00
52. Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice 2024		108 000,00	108 000,00
		1 496 510,00	1 496 510,00

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2024

Sestavil: kolektiv zaměstnanců Památníku Lidice a Památníku Ležáky

Jazyková korektura: Tereza Stehlíková, Lucie Láskovská

Grafické zpracování: Stanislava Koščová, koscovas@gmail.com

Foto: Majda Slámová, Radek Miča, Martin Homola, archiv PL

Vydal: Památník Lidice, příspěvková organizace Ministerstva kultury ČR

Lidice 2025

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2024

